

Ministerie van Economische Zaken

Overzicht *Energieprojecten*

Projecten rijkscoördinatie­regeling
(RCR) en kavelbesluiten Wind op zee

Overzicht grote energieprojecten in Nederland

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) coördineert grote energieprojecten die van nationaal belang zijn, vaak samen met het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM). Het Projectenoverzicht geeft inzicht in deze projecten en de betrokken partijen.

Het opwekken, opslaan en transporteren van energie is steeds meer onderdeel van de leefomgeving van Nederlanders. Bij grote energieprojecten werkt het ministerie daarom samen met regionale overheden (zoals gemeenten, provincies, waterschappen), burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het kan gaan om windmolenparken, gaswinning, hoogspanningsverbindingen of andere energieprojecten.

53 energieprojecten op de kaart

Deze eerste versie van het projectenoverzicht geeft inzicht in hoe EZ grote energieprojecten coördineert. Het overzicht bestaat uit 53 energieprojecten, waaronder alle energieprojecten die onder de rijkscoördinatieregeling (RCR) vallen. Aanvullend is een aantal grote energieprojecten opgenomen die niet onder de RCR vallen, maar waarbij EZ wel een rol speelt, bijvoorbeeld als vergunningverlener. De projecten zijn aanklikbaar op een digitale kaart van Nederland en zijn te selecteren per energiesoort en projectfase. Per project is projectinformatie beschikbaar op een pdf. Het projectenoverzicht wordt eens per jaar bijgewerkt.

Deze tekst wordt gepubliceerd op rijksoverheid.nl in februari 2017 met links naar de digitale kaart van Nederland met energieprojecten en de legenda.

Inhoudsopgave

Regio Noord

- Aansluiting windpark op zee - Gemini 7
- Aardgastransportleiding Norg-Groningen (NorgroN) 9
- COBRA-cable Nederland - Denemarken 11
- Energiecentrale Eemshaven 13
- Gaswinning Ameland 15
- Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen 17
- Gaswinning Oppenhuizen 20
- Gaswinning Ternaard 22
- Gaswinning Terschelling-Noord 24
- Hoogspanning Eemshaven Oudeschip - Ververlaten 380 kV 26
- Proefboring voor gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog 29
- Stikstofbuffer Heiligerlee 31
- Stikstofinstallatie Zuidbroek (Oost-Groningen) 33
- VIKING-Link kabel Verenigd Koninkrijk - Denemarken 35
- Windpark De Drentse Monden en Oostermoer 37
- Windpark Fryslan 40
- Windpark N33 42

Regio Oost

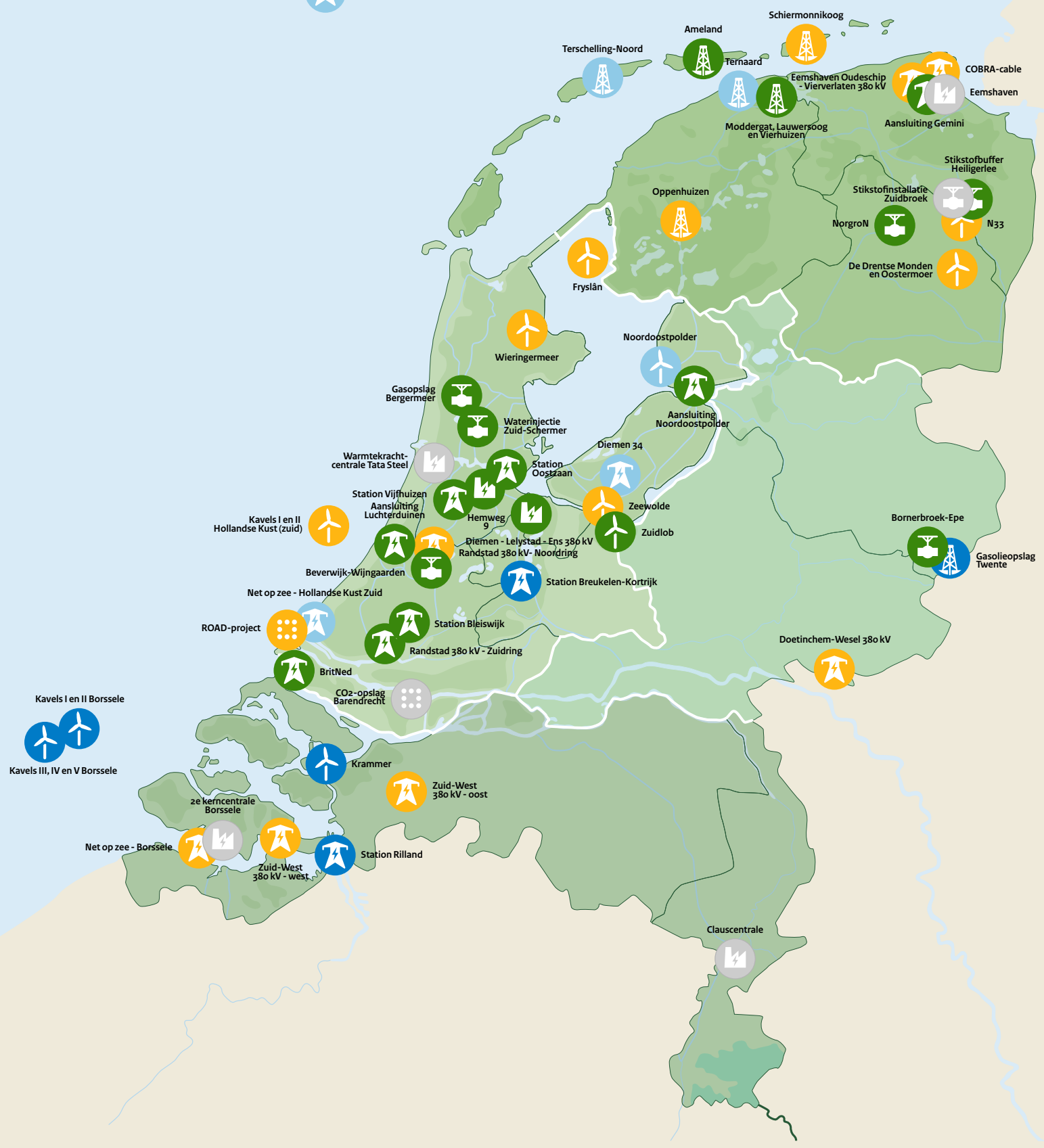
- Aardgastransportleiding Bornerbroek-Epe 46
- Gasolieopslag Twente 48
- Hoogspanning Doetinchem-Wesel 380 kV 50

Regio Zuid

- 2e Kerncentrale Borssele 54
- Clauscentrale (modernisering) 56
- Hoogspanning Zuid-West 380 kV - oost 58
- Hoogspanningsstation Rilland 61
- Net op zee - Borssele 63
- Wind op zee - kavels I en II Borssele 65
- Wind op zee - kavels III, IV en V Borssele 67
- Windpark Krammer 69
- Zuid-West 380 kV - west 71

Regio West

- Aansluiting windpark op zee - Luchterduinen 75
- CO2-opslag Barendrecht 77
- Diemen 34 warmtekrachtcentrale 79
- Elektriciteitscentrale Hemweg 9 81
- Elektriciteitsnet NOP 83
- Gasleiding Beverwijk-Wijngaarden 85
- Gasopslag Bergermeer 88
- Hoogspanning Diemen - Lelystad - Ens 380 kV 91
- Hoogspanning Randstad 380 kV - Noordring 93
- Hoogspanning Randstad 380 kV - Zuidring 96
- Hoogspanningsverbinding BritNed 99
- Net op zee - Hollandse Kust zuid 101
- ROAD-project 103
- Transformator- en schakelstation Breukelen-Kortrijk 105
- Transformatorstation Bleiswijk 108
- Transformatorstation Oostzaan 110
- Transformatorstation Vijfhuizen 112
- Uitbreiding waterinjectie Zuid-Schermer 114
- Wind op zee - kavels I en II Hollandse Kust (zuid) 116
- Windpark Noordoostpolder 118
- Windpark Wieringermeer 121
- Windpark Zeewolde 124
- Windpark Zuidlob 126
- WKC Tata Steel (voorheen Corus) 128

Legenda

De icoontjes op de kaart geven het soort energieproject en de projectfase aan. Elk soort project heeft een eigen icoontje, elke projectfase een eigen kleur. De projecten zijn aanklikbaar en te selecteren naar energiesoort en projectfase via ... linksboven op de kaart.

Soorten energieprojecten

Energiecentrales

Energiecentrales met een capaciteit van minimaal 500 Megawatt (MW). Duurzame energiecentrales tot 50 MW.

Gasinfrastructuur

Uitbreiding van het landelijk gastransportnet met een druk van ten minste 40 bar en een diameter van ten minste 45,7 centimeter. Onder de gasinfrastructuur valt ook de aanleg of uitbreiding van LNG-installaties (installaties voor liquid natural gas, vloeibaar aardgas) met een capaciteit van ten minste 4 miljard m³ en projecten voor de opslag van stoffen en daarbij behorende pijpleidingen.

Gaswinning

Opsporing of winning van aardgas in beschermde natuurgebieden.

Hoogspanning

Uitbreidingen van het landelijk hoogspanningsnet op een spanningsniveau van 220 kilovolt (kV) of hoger.

Windparken

Windparken op land met een capaciteit van ten minste 100 MW. De besluiten over windkavels op zee zijn door de relatie met kustgemeenten ook in het projectenoverzicht opgenomen.

Overige projecten

Opslag van stoffen diepe aardlagen en bijbehorende pijpleidingen.

Kleur projectfase

Voorfase

De initiatiefnemer (of initiatiefnemers) maakt de plannen voor een energieproject bekend aan EZ. In de wet ligt vast welke projecten onder de rijkscoördinatie-regeling (RCR) vallen. In de voorfase bespreken de initiatiefnemer(s) en EZ de uitgangspunten van het project met alle belanghebbenden.

Procedurefase

Publicatie van het voornemen voor het project

De formele start van de procedurefase is de terinzagelegging van een voornemen om een project uit te voeren. Dit gebeurt met een concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD), de startnotitie voor het project. In deze startnotitie staat wat het doel is van het project en welke alternatieven en milieueffecten de

ministeries van EZ en IenM laten onderzoeken. Hierop kan iedereen reageren. Met de ontvangen inspraak en adviezen wordt de definitieve NRD vastgesteld, met de gewenste reikwijdte en het detailniveau van het te maken milieueffectrapport (MER).

Voor projecten van Europees belang <link: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/projecten-van-europees-belang>> geldt aanvullend dat in deze fase een openbare raadpleging moet worden georganiseerd.

Voorkeursalternatief

Op basis van de startnotitie en de MER wordt in overleg met betrokken partijen het voorkeursalternatief vastgesteld: een keuze voor een locatie of een tracé. Hiervoor ontwikkelen EZ en IenM een inpassingsplan. Een inpassingsplan is een bestemmingsplan op rijksniveau, waarmee de ministers van EZ en IenM de ruimtelijke inpassing van het project mogelijk maken. Tegelijkertijd bereidt de initiatiefnemer (of initiatiefnemers) de vergunningaanvragen voor en dient deze in bij de betrokken overheden.

Formele besluiten

De verschillende besluiten voor een project worden zoveel mogelijk tegelijkertijd en in onderling overleg genomen. Het gaat hier om het ruimtelijke besluit, de vergunningen en de ontheffingen. Alle besluiten voor een project worden samen in concept ter inzage gelegd, zodat iedereen daarop kan reageren. De overheden nemen daarna hun definitieve besluiten en leggen deze vervolgens weer ter inzage. Als het niet lukt om alle besluiten tegelijkertijd te behandelen, dan volgt een 2e fase.

Beroepsfase

Betrokken bewoners en andere partijen kunnen in beroep gaan als ze het niet eens zijn met een of meerdere besluiten. Dit kan bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er is dus geen bezwaarfase.

Realisatiefase

Het project wordt gerealiseerd en opgeleverd.

Gerealiseerd

Het project is gereed en in gebruik.

Stilgelegd

Het project is tijdelijk of definitief stilgelegd.

Projecten regio Noord

• Aansluiting windpark op zee - Gemini	7
• Aardgastransportleiding Norg-Groningen (NorgroN)	9
• COBRA-cable Nederland - Denemarken	11
• Energiecentrale Eemshaven	13
• Gaswinning Ameland	15
• Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen	17
• Gaswinning Oppenhuizen	20
• Gaswinning Ternaard	22
• Gaswinning Terschelling-Noord	24
• Hoogspanning Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV	26
• Proefboring voor gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog	29
• Stikstofbuffer Heiligerlee	31
• Stikstofinstallatie Zuidbroek (Oost-Groningen)	33
• VIKING-Link kabel Verenigd Koninkrijk - Denemarken	35
• Windpark De Drentse Monden en Oostermoer	37
• Windpark Fryslan	40
• Windpark N33	42

Aansluiting windpark op zee - Gemini

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ)

Bureau Energieprojecten:
[Aansluiting Wind op Zee Gemini](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Eemshoofd
- Provincie: Groningen
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

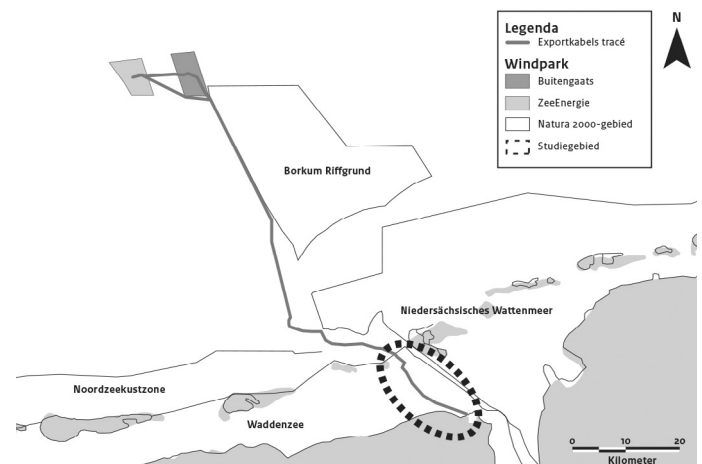
- Havenbedrijf Eemshaven
- Vissersvereniging 'Ons Belang'
- Nationaal Park Schiermonnikoog
- Waddenvereniging
- Gasunie
- Land- en Tuinbouworganisatie Noord
- Duitse overheid
- Duitse natuurorganisaties

Initiatiefnemers

- Typhoon capital (eigenaar van Buitengaats C.V. en ZeeEnergie C.V.)

Project

Buitengaats C.V. en ZeeEnergie C.V. (van eigenaar Typhon Capital) bouwen twee naast elkaar gelegen windparken in de Noordzee. De windparken worden aangesloten op het landelijke 380 kV-hoogspanningsnet via een elektriciteitsverbinding tussen deze windparken en het schakel- en transformatorstation van 380 kV Oudeschip in de Eemshaven. Deze aansluiting viel onder de rijkscoördinatierregeling (RCR), de windparken niet. Voor de verbinding van twee keer 120 kilometer moesten een aantal diepe geulen worden gegraven, soms tot twaalf meter diep. Deze geulen gaan een deel door het Eems-Dollardverdragsgebied, waardoor ook de Duitse overheid betrokken was.

Bron: kennisgeving besluiten, juli 2013

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

25 november 2011

Startnotitie ter inzage gelegd. Twaalf unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Begin 2012

Keuze voor het kabeltracé op zee.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

13 juli 2012

Startnotitie met wijziging ter inzage gelegd. Vier unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Februari – augustus 2013

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Elf unieke zienswijzen ontvangen.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld.

Realisatiefase

Februari 2015

Plaatsing eerste windturbine.

Juli 2017

Oplevering windpark.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

December 2011

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de milieueffectenstudie Waddenzee (MES) en het milieueffectrapport (MER) voor de aansluiting.

Maart 2013

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Dertien bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Aardgastransportleiding Norg-Groningen (NorgroN)

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over aardgasbeleid in Nederland | 07-10-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Aardgastransportleiding Norg-Groningen \(NorgroN\)](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Hoogezand-Sappemeer, Noorderveld, Tynaarlo
- Provincies: Groningen, Drenthe
- Waterschappen: Hunze en Aa, Noorderzijlvest

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren
- Milieuorganisaties: Natuur en Milieu Federaties Drenthe en Groningen, Staatsbosbeheer, Stichting Het Drentse Landschap, Stichting Het Groninger Landschap, Vereniging Natuurmonumenten, Avifauna Groningen, IVN Groningen-Haren, Natuurplatform Drentsche Aa
- ProRail

Initiatiefnemers

- Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM)

Project

In 2009 kwam de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) met een initiatief voor een nieuwe leiding tussen het gasveld Groningenveld en de ondergrondse gasopslag Norg in Drenthe. De bestaande aansluiting tussen het gasveld en de gasopslag bleek te beperkt om aan piekvragen te voldoen. De nieuwe aardgastransportleiding draagt bij aan de leveringszekerheid van gas in Nederland. De leiding is aangelegd in 2013.

Bron: kennisgeving besluiten, januari 2013

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

April 2009

Start regulier overleg tussen EZ, provincie, waterschappen, ProRail en de NAM.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

1 april 2010

Startnotitie ter inzage gelegd. Zestien unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2012 - januari 2013

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Eén zienswijze ontvangen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

Februari 2013

Geen beroep ingediend.

Realisatiefase

2013

Gerealiseerd.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

April 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Oktober 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 23 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Website NorgroN/NAM

“De NAM heeft in oktober 2013 onder de Drentsche Aa en de provinciale weg N34 een pijpleiding getrokken door middel van een ‘gestuurde boring’ voor een nieuwe gastransportleiding die van Sappemeer naar Langelo wordt aangelegd. Door gebruik te maken van de horizontaal gestuurde boring wordt de flora en fauna rond de Drentsche Aa zo weinig mogelijk verstoord.”

COBRA-cable Nederland - Denemarken

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:

[COBRACable Nederland -
Denemarken](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Eemshmond
- Provincie: Groningen
- Waterschap: Noorderzijlvest
- Niedersächsische Landesbehörde für Straßenbau und Verkehr (NLStBV)
- Generaldirektion Wasserstraßen und Schifffahrt
- Niedersächsische Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz (NLWKN)

Belanghebbenden

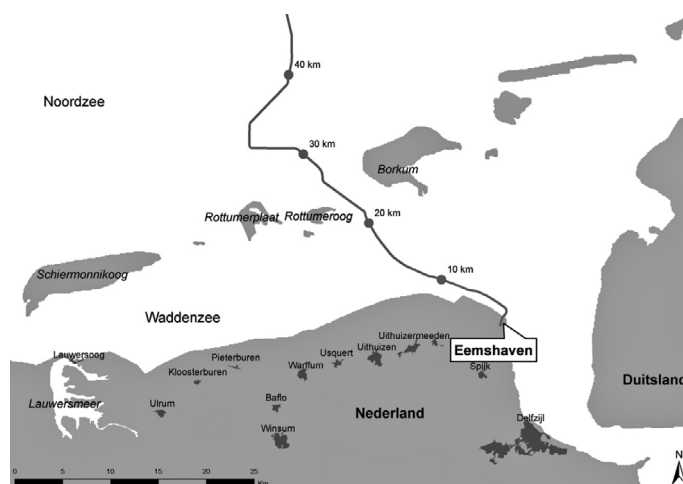
- BDe Waddenvereniging
- Nederlandse Visserbond

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.
(de Nederlandse netbeheerder)
- Energinet.dk
(de Deense netbeheerder)

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, legt samen met de Deense netbeheerder Energinet.dk een onderzeese gelijkstroomverbinding aan tussen Eemshaven en Endrup (Denemarken). De verbinding heeft een transportcapaciteit van 700 Megawatt (MW) en is circa 325 km lang. Bij beide aansluitpunten wordt een convertorstation op land gebouwd om gelijkstroom om te zetten in wisselstroom. Dit is nodig om de kabel aan te sluiten op het bestaande hoogspanningsnet. Via de COBRA-cable kan Nederland groene stroom van Deense windparken importeren en kan Nederlandse stroom naar Denemarken exporteren. De COBRACable draagt bij aan verdere integratie van de Europese elektriciteitsmarkt. Het project heeft daarom de status van 'project van gemeenschappelijk Europees belang' op grond van de Europese richtlijn voor transeuropese energie-infrastructuur.

Bron: kennisgeving besluiten, maart 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

26 augustus 2010

Startnotitie ter inzage gelegd. Dertien zienswijzen en reacties ontvangen.

2011

Stillegging project door TenneT door slecht economisch perspectief.

Eind 2013

Herstart project.

2014

Start TenneT aanvraag vergunningen in Duitsland.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

20 februari 2015 – 2 april 2015

Openbare raadpleging voorafgaand aan keuze voorkeursalternatief en vergunningaanvragen in overeenstemming met Europese regels.

Procedurefase: Formele besluiten

November 2015 - maart 2016

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Zes zienswijzen en reacties ontvangen

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Tweede helft 2016

Besluiten fase 2.

Beroepsfase

Geen beroep op fase 1.

Realisatiefase

2016-2019

Start bouw tweede helft 2016.

Ingebruikname naar verwachting in 2019.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

September 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Maart 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Zestien bezoekers.

December 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Twee bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Energiecentrale

Stilgelegd
Rijkscoördinatiereregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[EE centrale Eemshaven](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Eemshaven
- Provincie: Groningen
- Waterschap: Noorderzijlvest
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

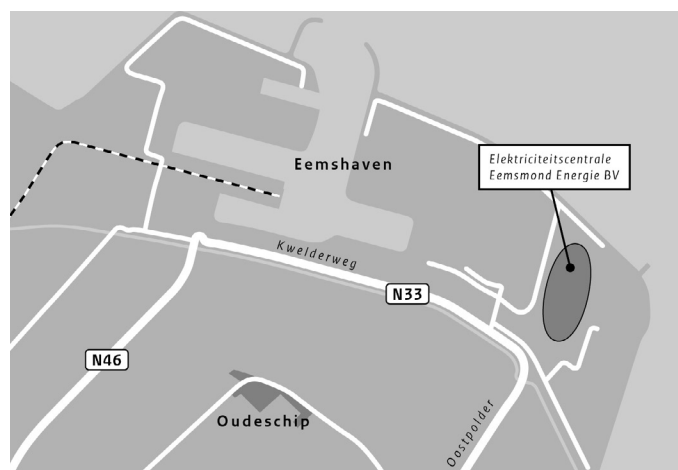
- Bewoners, verenigd in Bezorgde Burgers van Borkum
- Groningen Seaports N.V.
- Natuurverenigingen, vertegenwoordigd door Milieufederatie Groningen
- Agrariërs, vertegenwoordigd door Land- en Tuinbouworganisatie Noord
- Deutsche Stadt Emden
- Deutsche Naturschutzbund (NABU)
- Deutsche Wasser und Schifffahrtsamt Emden

Initiatiefnemers

- Eemshaven Energie B.V.

Project

Eemshaven Energie B.V. maakte in 2007 bekend in de Eemshaven een nieuwe aardgasgestookte elektriciteitscentrale te willen realiseren met een vermogen van maximaal 1.150 Megawatt (MW). Met deze nieuwe centrale wilde Eemshaven Energie voorzien in de groeiende vraag naar elektriciteit en een deel van de verouderde Nederlandse productiecapaciteit vervangen.

Bron: kennisgeving besluiten fase 2, september 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Eind 2007

Start regulier overleg tussen betrokken overheden en initiatiefnemer.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

28 juli 2008

Startnotitie ter inzage gelegd. Elf zienswijzen ontvangen.

September 2009

Milieueffectrapport ter inzage gelegd. Tien zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Januari - juni 2010

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Negen zienswijzen ontvangen.
Definitieve besluiten genomen.

Tweede helft 2010

Aanvullende besluiten genomen.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld.

Realisatiefase

Door veranderde economische omstandigheden is de procedure en de uitwerking van de plannen voor de bouw van de centrale in de Eemshaven stopgezet.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Februari 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Gaswinning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over aardgasbeleid in Nederland | 07-10-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Gaswinning Ameland](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Ameland, Dongeradeel
- Provincie: Fryslân
- Waterschap: Fryslân

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Comité Tegengas/Waakvlam
- Waddenvereniging
- Natuurmonumenten
- Vogelbescherming Nederland

Initiatiefnemers

- Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM)

Project

In 2011 vroeg de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) het ministerie van Economische Zaken (EZ) in te stemmen met een wijziging van het winningsplan Ameland om de gaswinning te kunnen uitbreiden.

De aanvraag betrof drie gasvelden in de Noordzeekustzone en de gemeente Ameland: Ameland-Oost, Ameland-Westgat en Ameland-No7FA. Het ging om aanpassingen van productieprofielen, de geplande gemiddelde productie per jaar en de voorspelling van de bodemdaling op basis van actuele rekenmodellen. De gasvelden liggen deels onder Natura 2000-gebied.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatierегeling](#) (RCR).

Voorfase

2011

Instemmingsverzoek NAM ingediend bij EZ voor wijziging van het winningsplan.

Procedurefase: Formele besluiten

Mei 2013 - maart 2013

Ontwerp-instemmingsbesluit en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Zes zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

30 oktober 2013

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen ongegrond.

Realisatiefase

2013

Gewijzigde gaswinning begonnen.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juni 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Website Ecomare

“Sinds januari 1986 wordt er aardgas gewonnen uit het gasveld Ameland-Oost. De diverse gebouwen en het boorplatform zijn omgeven door een kunstmatig duin. Zo valt het minder op in het landschap.”

Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen

1 november 2016

Gaswinning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Dongeradeel, De Marne
- Provincies: Friesland, Groningen
- Waterschappen: Fryslân, Noorderzijlvest
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W)

Belanghebbenden

- Stichting Nateuropa
- Waddenvereniging

Initiatiefnemers

- Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM)

Project

Eind 2004 nam de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) het initiatief tot gaswinning onder de Waddenzee vanaf land. Na de start van de winning in 2007 kwam de NAM in 2012 met een verzoek tot aanpassing van het winningsplan. Aanleiding hiervoor vormde onder meer de aanpassing van de productieprofielen en bodemdalingsprognoses op basis van actuele gegevens. Gaswinning Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen betreft de gasvelden Nes, Moddergat, Lauwersoog-C, Lauwersoog-Oost, Lauwersoog-West en Vierhuizen-Oost, gelegen in de gemeenten Dongeradeel en De Marne. De gasvelden liggen deels onder gebied dat op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen als Natura 2000-gebied.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2005

Verklaring Tweede Kamer dat Rijkscoördinatie regeling (RCR) van toepassing is. Start regulier overleg tussen EZ en gemeenten.

2005

Procedure Planologische Kernbeslissing (PKB) Waddenzee.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

24 februari 2005

Startnotitie ter inzage gelegd. Zeventien zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

April - juli 2006

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan, ontwerpbesluiten en milieueffectrapport. Zeventien zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

29 augustus 2007

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen ongegrond.

Procedurefase: Formele besluiten

2012 - 2013

Besluiten fase 2. Vijf zienswijzen ontvangen.

Beroepsfase

30 oktober 2013

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen ongegrond.

Realisatiefase

2007

Start gaswinning (aanpassing winningsplan in 2013).

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

2005 - 2006

Regulier overleg tussen EZ en onder meer de Waddenvereniging.

Mei 2006

Twee hoorzittingen georganiseerd door EZ voor geïnteresseerden.

Juni 2012

Informatieavond voor geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkenen

Caroline van Dalen,

Bron: Observaties evaluatie RCR-projecten, Andersson Elffers Felix (AEF)

“Cruciaal in dit project was het voortraject dat geleid heeft tot het rapport van de commissie Meijer. Het slagen van een breed consultatieproces gericht op inhoudelijke overeenstemming tussen alle relevante stakeholders heeft geleid tot versnelling, acceptatie en meer kwaliteit.”

Rien Herber,

Voormalig adjunct-directeur NAM en destijds verantwoordelijk voor het Waddendossier

“De tegenstand kwam vooral van de Waddenvereniging en Natuurmonumenten. Zij spraken namens veertien organisaties met ons. We praatten veel, maar vooral langs elkaar heen. Zij kwamen steeds met bezwaren en wij met technische oplossingen, maar daar ging het niet om.

Het keerpunt kwam in 2003. Leden van de NAM-leiding en voorzitters van Waddenvereniging en Natuurmonumenten zijn weer gaan praten; dat betrof maar vier mensen.

Daar ontstond respect voor wederzijdse posities en werd weer naar de feiten gekeken.

We stelden samen de grenzen aan de dynamiek van het gebied vast en ontwikkelden het concept ‘gebruiksruimte’. Daar ging de commissie Meijer mee aan de slag. Daaruit ontstond het voorstel voor de uitkoop van de kokkelvisserij, een waddenfonds voor natuurherstel en het ‘hand aan de kraan’-principe.”

Hans Revier,

Voormalig directeur externe betrekkingen bij de Waddenvereniging

“Het was geen ‘tegen’-campagne meer, dan zoek je lokaal steun. Nu ging het ons om de best mogelijke deal voor het Waddengebied.

Met de uitkomsten na de commissie Meijer waren we per saldo best blij. Er zijn geen boortorens meer in de Waddenzee gekomen, er is serieuze monitoring van de ecologische gevolgen, er wordt geld geïnvesteerd in de natuur van het gebied en er zijn afspraken over de visserij. Het geheim? Altijd zorgen dat er een basis voor gesprek blijft, koppel feiten en emoties los. Dat lukte helaas niet in onze relatie met de vissers.”

Albert van der Ploeg,

Wethouder wonen, gebiedszaken en milieu in de gemeente Dongeradeel

“Voor ons staan de kwaliteit van het Waddengebied en de veiligheid van de mensen altijd op de eerste plaats. Wij willen daarom dat de nieuwe Mijnbouwwet niet alleen een uitzondering voor Groningen maakt, maar dat in alle mijnbouwregio’s de bewijslast voor schade wordt omgekeerd.

Sinds deze collegeperiode zit het gas in mijn portefeuille. Mijn ervaring is dat EZ ver af staat. Na de bevingen hebben ze blijkbaar hun handen vol aan de onrust in Groningen. Maar wij hebben ondertussen ook een werkgroep van verontruste bewoners ‘Fêste Grûn’, vaste grond. En naar aanleiding van Groningen zijn ook bij ons in de dorpen bijeenkomsten gehouden, maar daar was bij EZ niemand voor te krijgen. Ik zou graag zien dat ze zich meer betrokken toonden.”

Gaswinning

Procedurefase
Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief over aardgasbeleid in Nederland | 07-10-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Gaswinning Oppenhuizen](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Súdwest-Fryslân, Littenseradiel, Franekeradeel
- Provincie: Fryslân
- Waterschap: Fryslân

Belanghebbenden

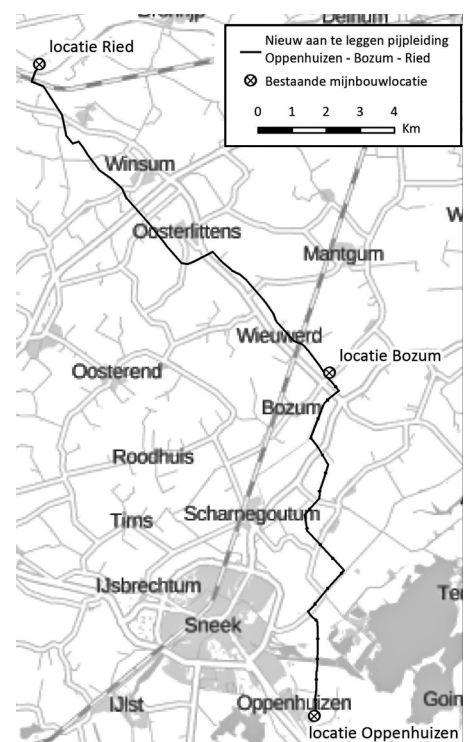
- Doarpsbelang Toppenhuizen en Twellegea (vereniging inwoners gemeente Súdwest-Fryslân)
- Vereniging De Grachten (vereniging bewoners vakantiepark)
- ProRail

Initiatiefnemers

- Vermilion Energy Netherlands B.V. (Vermilion)

Project

Vermilion Energy Netherlands B.V. (Vermilion) deed in 2015 een aanvraag bij het ministerie van Economische Zaken (EZ) voor het winnen van gas uit het gasveld bij Oppenhuizen (gemeente Súdwest-Fryslân). Ook wil Vermilion een aardgastransportleiding aanleggen om het gas te transporteren van de aardgaswinningslocatie Oppenhuizen via de mijnbouwlocatie Bozum 1 naar de mijnbouwlocatie Ried 2.

kennisgeving ontwerpbesluiten, januari 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Begin 2015

Aanvraag Vermilion bij EZ voor gaswinning en aanleg aardgastransportleiding.

Procedurefase: Formele besluiten

Maart - september 2016

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

2e kwartaal 2017

Uitspraak Raad van State verwacht.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

April 2016

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
130 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Fokke Jansma, Omgevingsmanagement Vermilion Energy

“Voor Vermilion is openheid en transparantie een pré in de communicatie rondom haar projecten. In het project gaswinning Oppenhuizen is gebleken hoe het proces van de RCR het halen van dit doel positief beïnvloedt. Het biedt voor alle betrokkenen inzicht in de samenhang van de verschillende procedures en geeft een duidelijk kader aan de besluitvormingsprocedures daarin. Gekoppeld aan een helder tijdsplan bevordert dit begrip voor elkaars positie en verantwoordelijkheden in het proces. Dit begrip leidde ertoe dat er, ondanks de verschillende standpunten, een respectvolle communicatie is ontstaan tussen de partijen.”

Gaswinning

Voorfase
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Gaswinning Ternaard](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Dongeradeel, Ameland
- Provincie: Fryslân
- Waterschap: Fryslân

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten, vereniging Dorpsbelangen Ternaard
- Agrariërs (vertegenwoordigd door LTO Noord)
- Waddenvereniging
- Het Fryske Gae
- Staatsbosbeheer

Initiatiefnemers

- Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)

Project

In 2015 maakte de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) bekend een nieuwe proefboring te willen uitvoeren op het gasveld bij het dorp Ternaard in Friesland. Een klein deel van dit gasveld ligt onder land, het grootste deel onder de Waddenzee. Als de boring succesvol is wil de NAM gas uit het gasveld gaan winnen. Hiervoor zou een nieuwe pijpleiding nodig zijn vanaf het gasveld naar de bestaande NAM-locatie Moddergat. Een eerdere boring in 1990-1991 toonde geen winbare hoeveelheden gas aan. Nieuwe metingen en studies geven aan dat dit nu mogelijk wel het geval is.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Oktober 2015

NAM meldt het initiatief aan voor de RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

9 september 2016

Ter inzagelegging startnotitie.

December 2016

Naar verwachting worden de richtlijnen voor de milieueffect-rapportage eind december vastgesteld.

Procedurefase: Formele besluiten

2017-2018

Ter inzagelegging ontwerpbesluiten.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

Medio 2018

Naar verwachting uitspraak Raad van State.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Medio 2016

Contact EZ met betrokkenen (toelichting proces, inventarisatie hoe iedereen wil worden betrokken).

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)

Omgevingsmanagement sluit aan bij de ambitie van NAM om samen met de verschillende lokale en regionale betrokken partijen aan de slag te gaan. Hierdoor kan meer begrip ontstaan voor elkaars belangen, waarbij men elkaar kan helpen dan wel versterken en er duidelijke meerwaarde wordt gecreëerd. Het proefproject voor Ternaard dat door het ministerie van Economische Zaken is geïnitieerd past in deze ambitie.

Gaswinning Terschelling-Noord

1 november 2016

Gaswinning

Voorfase
Eventueel: rijkscoördinatie-
regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Gaswinning Terschelling-Noord](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over plannen Tulip Oil inzake gaswinning Terschelling | 07-04-2015](#)
- [Kamerbrief over aardgasbeleid in Nederland | 07-10-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Terschelling
- Provincie: Fryslân
- Rijkswaterstaat
- Waterschap: Wetterskip Fryslân

Belanghebbenden

- gasTvrij Terschelling
(verenigde eilandbewoners)
- Waddenvereniging

Initiatiefnemers

- Tulip Oil Netherlands B.V. (Tulip Oil)

Project

Eind 2014 maakte Tulip Oil bekend gas te willen winnen uit het gasveld Terschelling-Noord. Daarvoor moet op het eiland of vanaf de Noordzee (kustzone) een gaswinningslocatie met putten worden aangelegd en een gasbehandelingsinstallatie worden opgebouwd. Ook moet er een nieuwe pijpleiding komen naar de bestaande onderzeese gastransportleiding ten noorden van Terschelling. Minister Kamp van Economische Zaken neemt naar verwachting een besluit over de aanvraag van de winningsvergunning zodra de nieuwe Mijnbouwwet van kracht is (2017). Dit gebeurt mede op basis van de adviezen van Energiebeheer Nederland (EBN), Staatstoezicht op de Mijnen, TNO en de provincie Friesland.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling](#) (RCR).

Voorfase

11 november 2014

Tulip Oil dient aanvraag winningsvergunning in bij EZ.

27 januari 2015

Addendum op aanvraag.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

April 2015

Brief aan Tweede Kamer met uitleg over het proces. De besluitvorming wordt aangehouden tot de nieuwe Mijnbouwwet van kracht is.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Hoogspanning Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten 380 kV](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Bedum, Delfzijl, Eemshaven, Groningen, Loppersum, Winsum, Zuidhorn
- Provincie: Groningen
- Waterschap: Waterschap Noorderzijlvest
- Omgevingsdienst Groningen
- Werkorganisatie DEAL-gemeenten
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

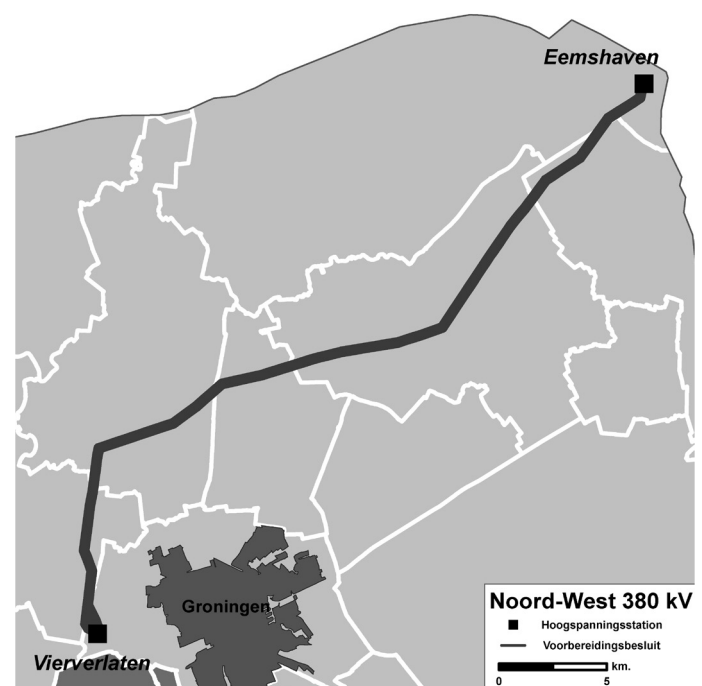
- Bewoners betrokken gemeenten, dorpsverenigingen
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties
- Groningen Seaports
- ProRail

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een nieuwe hoogspanningsverbinding van 380 kilovolt (kV) aanleggen tussen station Eemshaven Oudeschip en station Vierverlaten (EOS-VVL). TenneT wil de huidige masten vervangen door masten met een compacter magneetveld (Wintrack masten). De nieuwe verbinding vervangt de bestaande 220 kV-verbinding tussen Eemshaven en Vierverlaten en de 110 kV-verbinding tussen Brillerij en Vierverlaten. Door verbeteringen van het voorgenomen tracé, dat ruwweg het oude 220kV-tracé volgt, wordt de totale lengte van de hoogspanningsverbindingen tien kilometer korter. De overbodige masten worden afgebroken.

Bron: kennisgeving 3e voorbereidingsbesluit, juli 2014

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Begin 2008

Start overleg met betrokken provincies. Vanaf 2009 regulier overleg met alle betrokken overheden.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

25 augustus 2009

Startnotitie ter inzage gelegd. Het gaat dan nog over het hele gebied tussen de Eemshaven en Diemen. 299 zienswijzen ontvangen, waarvan 146 uniek.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

13 juli 2012

Eerste voorbereidingsbesluit ter inzage gelegd. Betreft een tijdelijke ruimtelijke reservering voor het project, dat teruggebracht is in omvang: van de Eemshaven tot Ens.

2013/2014

Verdere voorbereidingsbesluiten.

Procedurefase: Formele besluiten

Najaar 2016

Afronding onderzoek naar al dan niet gedeeltelijke ondergrondse aanleg van het tracé.

Medio 2017

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage. Na verwerking inspraak definitieve besluiten.

Beroepsfase

2017-2018

Bij beroep uitspraak Raad van State.

Realisatiefase

2018 - 2020

Afhankelijk van uitspraak Raad van State: bouwfase.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

September 2009

Zeven informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 376 bezoekers.

November 2012

Zes informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 433 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Willem Roeterdink, projectleider EZ

“Belangrijkste onderwerp momenteel is de meerwaarde van gedeeltelijke ondergrondse aanleg. Op verzoek van de omgeving heeft onze minister aan Tennet gevraagd om na te gaan of ondergrondse aanleg van een deel van deze hoogspanningsverbinding meerwaarde heeft, en of dat opweegt tegen de meerkosten die hiermee zijn gemoeid.”

Proefboring voor gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog

1 november 2016

Gaswinning

Procedurefase
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over aardgasbeleid in Nederland | 07-10-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Schiermonnikoog
- Provincie: Fryslân
- Waterschap: Wetterskip Fryslân

Belanghebbenden

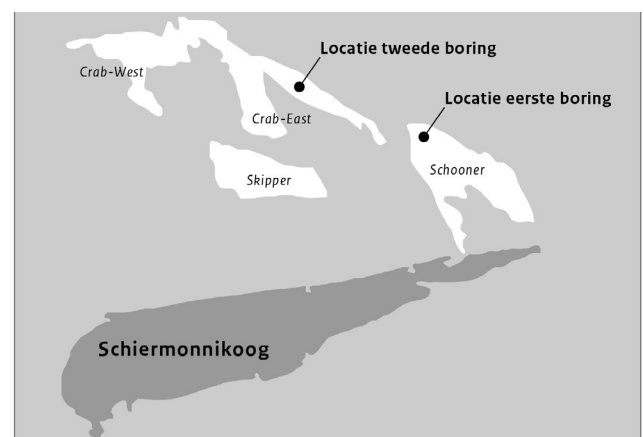
- Bewoners verenigd in Werkgroep Horizon Schiermonnikoog
- Visserijverenigingen Hulp in Nood en Ons Belang
- Nationaal Park Schiermonnikoog
- Waddenvereniging

Initiatiefnemers

- ENGIE E&P Nederland B.V.
(voorheen GDF SUEZ E&P)

Project

Begin 2013 geeft GDF SUEZ E&P Nederland B.V. (GDF SUEZ E&P) aan een proefboring naar gas te willen doen in het Nederlandse deel van de Noordzee ten noorden van Schiermonnikoog. Hiermee onderzoekt het bedrijf of er een economisch winbare hoeveelheid aardgas is.

Bron: kennisgeving besluiten, juni 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatierегeling](#) (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

31 mei 2013

Startnotitie ter inzage gelegd. Negentien unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

November 2014 - juni 2016

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Achttien unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

1^e kwartaal 2017

Uitspraak Raad van State verwacht.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juni 2013

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

December 2014

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Dré van den Elzen, projectleider EZ

“De besluitvorming over de proefboringen ten noorden van Schiermonnikoog heeft, mede door het goed betrekken van de omgeving, ongeveer drie jaar geduurd. Desondanks is de weerstand bij een aantal belanghebbenden tegen de proefboringen alleen maar toegenomen.”

Stikstofbuffer Heiligerlee

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Stikstofbuffer Heiligerlee](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Winschoten, Menterwolde, Veendam, Scheemda
- Provincie: Groningen
- Waterschap: Hunze en Aa's

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren

Initiatiefnemers

- Gasunie

Project

In 2009 wilde Gasunie in Groningen de capaciteit voor het bijmengen van stikstof uitbreiden met een nieuwe stikstofinstallatie in Zuidbroek (gemeente Menterwolde) en een nieuwe bufferlocatie in een oude zoutcaverne bij Heiligerlee (gemeente Winschoten). In 2012 leverde Gasunie de stikstofinstallatie, bufferlocatie en pijpleiding op. De installatie haalt stikstof uit de lucht en maakt het geschikt voor toepassing in aardgas. De stikstofpijpleiding loopt van de stikstofinstallatie in de gemeente Menterwolde, door de gemeente Scheemda naar de bufferlocatie in de gemeente Winschoten.

Bron: kennisgeving besluiten, februari 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

26 augustus 2009

Publicatie voornemen zonder inspraakprocedure.

Procedurefase: Formele besluiten

November 2009 - april 2010

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten.
Eén zienswijze ontvangen.

Definitief inpassingsplan en overige besluiten.

Beroepsfase

Geen beroep ingediend op de besluiten.

Realisatiefase

November 2012

Bufferlocatie en mengstation in gebruik genomen.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

December 2009

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Stikstofinstallatie Zuidbroek (Oost-Groningen)

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Stilgelegd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief uitstel investeringsbesluit](#)
[12-09-2016](#)

Bureau Energieprojecten:
[Stikstofinstallatie Zuidbroek](#)
[\(Oost-Groningen\)](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Menterwolde
- Provincie: Groningen
- Waterschap: Hunze en Aa's

Belanghebbenden

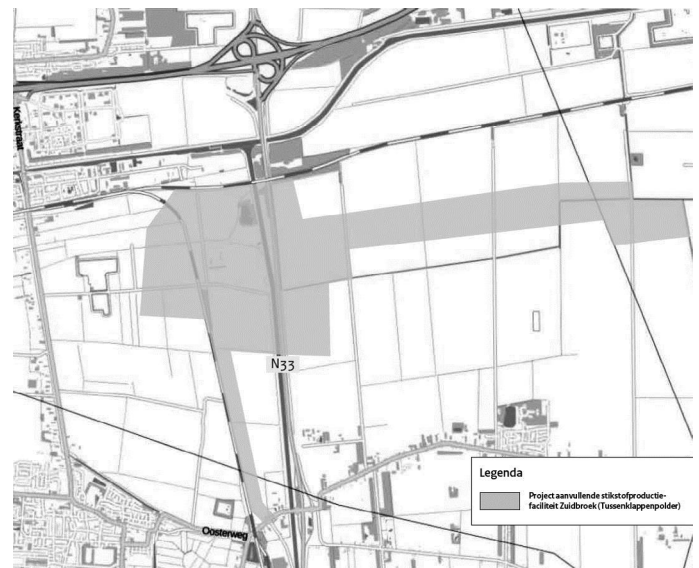
- Bewoners betrokken gemeente
- Grondeigenaren

Initiatiefnemers

- Gasunie Transport Services (GTS)

Project

Gasunie Transport Services B.V. (GTS) wil de bestaande stikstofinstallatie in de Tussenklappenpolder in Zuidbroek (gemeente Menterwolde) uitbreiden. In de stikstofinstallatie wordt stikstof uit de lucht gewonnen, zodat het gemengd kan worden met (geïmporteerd) gas dat een hogere verbrandingswaarde heeft dan het gas uit het Groningenveld (hoogcalorisch gas). Laagcalorisch gas is op deze manier geschikt te maken voor de CV- en kookapparatuur in Nederlandse huishoudens. Op 12 september 2016 heeft het kabinet de Tweede Kamer laten weten dat het de definitieve investeringsbeslissing met een jaar heeft uitgesteld.

Bron: kennisgeving voorbereidingsbesluit, januari 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Januari 2016

Vorbereidingsbesluit door EZ en IenM.

Maart 2016

Vorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.

12 september 2016

Minister van EZ maakt uitstel investeringsbesluit bekend en legt daarmee het project tijdelijk stil.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

VIKING-Link kabel

Verenigd Koninkrijk - Denemarken

1 november 2016

Hoogspanning

Voorfase
Rijksoördinatie-regeling (RCR) /
Project of Common Interest (PCI)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)

Bureau Energieprojecten:
[VIKING-Link kabel Verenigd Koninkrijk - Denemarken](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

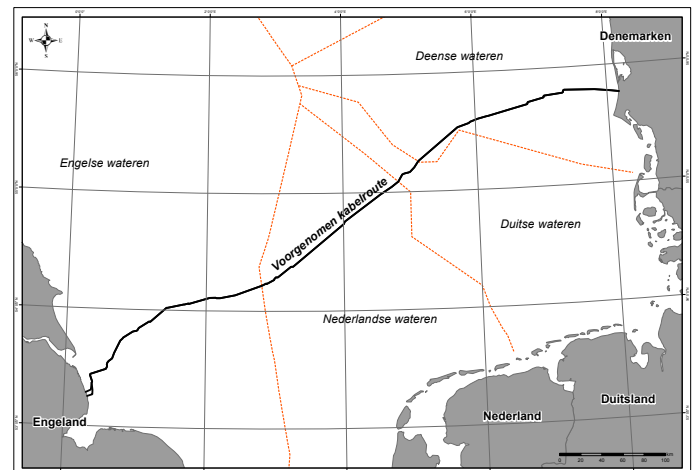
- Gebruikers zee, zoals de visserijsector

Initiatiefnemers

- NationalGrid
- Energinet.dk

Project

De Engelse en de Deense netbeheerder, NationalGrid en Energinet.dk, willen tussen het Verenigd Koninkrijk en Denemarken een onderzeese gelijkstroomverbinding aanleggen met een transportcapaciteit van 1 400 Megawatt (MW). De beoogde kabelroute loopt door een deel van de Nederlandse Noordzee. De kabel faciliteert de onderlinge uitwisseling van stroom, wat een gezamenlijke elektriciteitsmarkt van landen uit Noordwest Europa bevordert. Bovendien kan door de kabel de reservecapaciteit voor stroom in beide landen worden beperkt.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling](#) (RCR).

Voorfase

Juni 2016

Aanmelding project bij EZ.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

2 september 2016

Startnotitie ter inzage gelegd.

Procedurefase: Formele besluiten

Medio 2017

Ter inzagelegging ontwerpbesluiten.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juli – Augustus 2016

Openbare raadpleging. Informatieavond door de initiatiefnemers georganiseerd voor omwonenden en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

1 november 2016

Windpark

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark De Drentse Monden en Oostermoer](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Ruimtelijke inpassing windpark De Drentse Monden en Oostermoer | 19-09-2016](#)

- [Kamerbrief Resultaten verkenning gebiedscoördinator De Drentse Monden en Oostermoer | 10-12-2015](#)
- [Kamerbrief Windpark De Drentse Monden en Oostermoer | 12-10-2015](#)
- [Kamerbrief Structuurvisie Windenergie op land | 31-03-2014](#)
- [Kamerbrief Windpark Drenthe | 07-01-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Borger-Odoorn, Aa en Hunze, (aangrenzend) Stadskanaal
- Provincies: Drenthe, (aangrenzend) Groningen

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Platform Storm, Wind Nee, koepel Tegenwind Veenkolonieën
- Stichting ASTRON (radiotelescoop LOFAR)

Initiatiefnemers

- Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V.
- Raedthuys Windenergie B.V.
- Windpark Oostermoer Exploitatie B.V.

Project

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark tussen de provinciegrens Drenthe-Groningen en de Hondsrug. Initiatiefnemers zijn Stichting Duurzame Energieproductie Exloërmond en Raedthuys Windenergie B.V. voor het onderdeel De Drentse Monden, en een groep agrariërs en grondeigenaren, in samenwerking met Windunie Development, voor het onderdeel Oostermoer. De omvang van het windpark is teruggebracht van 600-420 naar 150 Megawatt (MW). In februari 2015 is voor de procedure voor het inpassingsplan uitgegaan van een windpark van 150 MW en 50 windmolens van 3 MW. In het definitieve inpassingsplan (september 2016) is het aantal windmolens door de ministers van EZ en IenM vastgelegd op 45.

Het windpark is gelegen in het veenkoloniale gedeelte van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Dit gebied is door de provincie Drenthe in 2010 aangewezen als geschikt voor windenergie. In 2014 is het opgenomen in de Structuurvisie Windenergie op Land als geschikt voor een windpark groter dan 100 MW.

Bron: kennisgeving besluiten, oktober 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

December 2009 – mei 2010

Initiatief gemeld bij EZ door de initiatiefnemers.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

Juni 2011

Startnotitie windpark De Drentse Monden ter inzage gelegd.

Januari 2012

Startnotitie windpark Oostermoer en windpark De Drentse Monden ter inzage gelegd. Respectievelijk 1.087 en 649 unieke zienswijzen ontvangen.

2014

Structuurvisie Windenergie op Land van het Rijk.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Februari 2015

Besluit voorkeursalternatief door ministers van EZ en IenM.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juni 2011

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 400 bezoekers.

Februari 2012

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. Respectievelijk 300 en 250 bezoekers.

September 2014

Twee informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden over de stand van zaken en het vervolg. Respectievelijk 350 en 400 bezoekers.

Mei 2015

Bewoners via lokale/regionale kranten geïnformeerd over opstellingsvariant voor het inpassingsplan.

24 juni 2015

Bezoek minister van EZ aan plangebied, gesprekken met bestuurders, bewoners en initiatiefnemers.

Najaar 2015

Minister van EZ wijst gebiedscoördinator aan.

Eind 2015

[Verkenning door gebiedscoördinator](#) onder bewoners naar informatiebehoeften en ideeën over financiële participatie.

10 december 2015

Kamerbrief minister van EZ over uitkomsten verkenning.

Procedurefase: Formele besluiten

Maart-oktober 2016

Ontwerp-inpassingsplan ter inzage gelegd. Ontwerpbesluiten en milieueffectrapport.

Definitieve besluitvorming over [inpassingsplan](#) en vergunningen.

Maart-april 2016

Van 21 maart-12 april 2016 spreekuren voor bewoners en andere geïnteresseerden. Aangekondigd via een huis-aan-huismailing, in huis-aan-huisbladen en de regionale krant. Openstelling informatienummer. Deze spreekuren zijn gehouden naar aanleiding van de Kamerbrief van de minister van EZ over de verkenning (intensiveren communicatie in de regio).

Juni en oktober 2016

Informatiebrieven aan bewoners over de stand van zaken en vervolproces het windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Oktober 2016

Vijf windmolens geschrapt in het definitieve besluit. Aanpassen van de verlichting op windmolens. Afspraken gemaakt tussen de initiatiefnemers en ASTRON (eigenaar radiotelescoop LOFAR), zodat LOFAR en het windpark naast elkaar kunnen bestaan.

Beroepsfase

Tweede kwartaal 2017

Uitspraak Raad van State verwacht.

Realisatiefase

2018-2020

Afhankelijk van uitspraak Raad van State: start bouw windpark. Financiering en aanbesteding in 2018; start bouw werkzaamheden 1e kwartaal 2019; start energieproductie 1e kwartaal 2020.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Gedeputeerde Tjisse Stelpstra, Provincie Drenthe RTV Drenthe, 19 september 2016

“We hadden drie bezwaren ingediend. Aan twee van die bezwaren is hij [minister Kamp, Economische Zaken] tegemoetgekomen. In Drouwenermond zouden twee rijen windmolens komen, maar de zuidelijke rij wordt nu geschrapt.”

Windpark

Procedurefase
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Fryslan](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
Ministerie van Defensie

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Súdwest-Fryslân
- Provincie: Fryslân
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

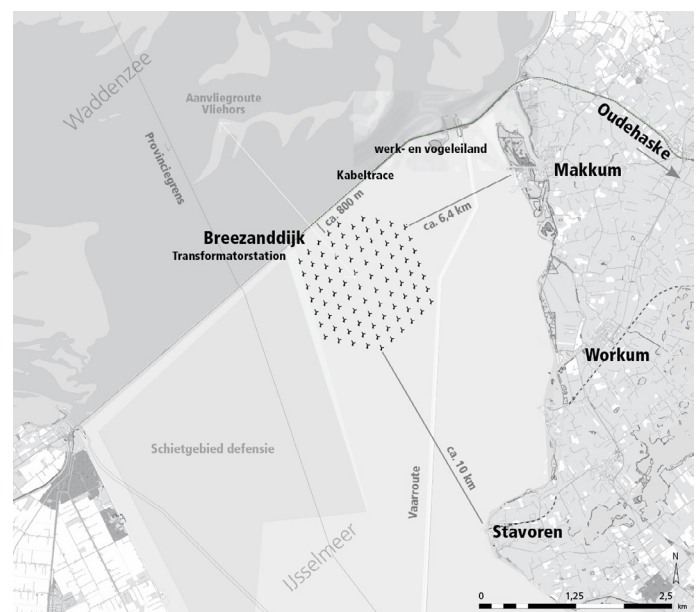
- Bewoners, verenigd in Vereniging Don Quichot, Hou Friesland Mooi, Plaatselijk belang Makkum, Dorpsbelang Kornwerderzand
- Watersporters, verenigd in Vereniging IJsselmeer Windmolenvrij
- Vogelbescherming Nederland
- Waddenvereniging
- Vereniging het Blauwe Hart
- Friese Milieu Federatie
- It Fryske Gea

Initiatiefnemers

- Windpark Fryslân B.V.

Project

Begin 2012 geeft Windpark Fryslân B.V. aan dat het een windpark wil realiseren in het Friese deel van het IJsselmeer. Het windpark ligt in het IJsselmeer, 800 meter van de Afsluitdijk en 6,4 km van Makkum. Het park bestaat uit 89 windmolens met een maximale hoogte van 183 meter. De molens krijgen een vermogen van 3-4 Megawatt (MW), het totale vermogen van het windpark komt daarmee op ongeveer 316 MW. Het windpark levert dan groene stroom aan 340.000 huishoudens.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten, maart 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2008

Start ecologische verkenning door initiatiefnemer.

Begin 2012

Project aangemeld voor RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

18 mei 2012

Startnotitie ter inzage gelegd. 36 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Mei 2015

Keuze voor voorkeursalternatief IJsselmeer door ministers van EZ en IenM.

Procedurefase: Formele besluiten

Maart - oktober 2016

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. 306 zienswijzen ontvangen, waarvan 182 uniek.

[Definitief inpassingsplan](#) en andere besluiten.

Beroepsfase

2e kwartaal 2017

Uitspraak Raad van State verwacht.

Realisatiefase

1e kwartaal 2018

Afhankelijk van uitspraak Raad van State: start bouw windpark.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Mei 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 80 bezoekers.

11 maart 2016

Benoeming gebiedscoördinator.

Maart 2016

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 50 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Rapport gebiedscoördinator Fon ten Thij, maart-mei 2016

“Als het windpark toch wordt gerealiseerd verwacht de omgeving een grote inspanning van het park en de overheden om samen met de omgeving het veranderingsproces te begeleiden en ondersteunen.

Men is nuchter over de kansen het windpark tegen te houden en bereid het gesprek aan te gaan over dit ‘plan B’.”

Windpark

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land](#)
[131-03-2014](#)

Bureau Energieprojecten:

- [Windpark N33](#)
- [Verkenning gebiedscoördinator Windpark N33](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Menterwolde, Oldambt, Veendam
- Provincie: Groningen

Belanghebbenden

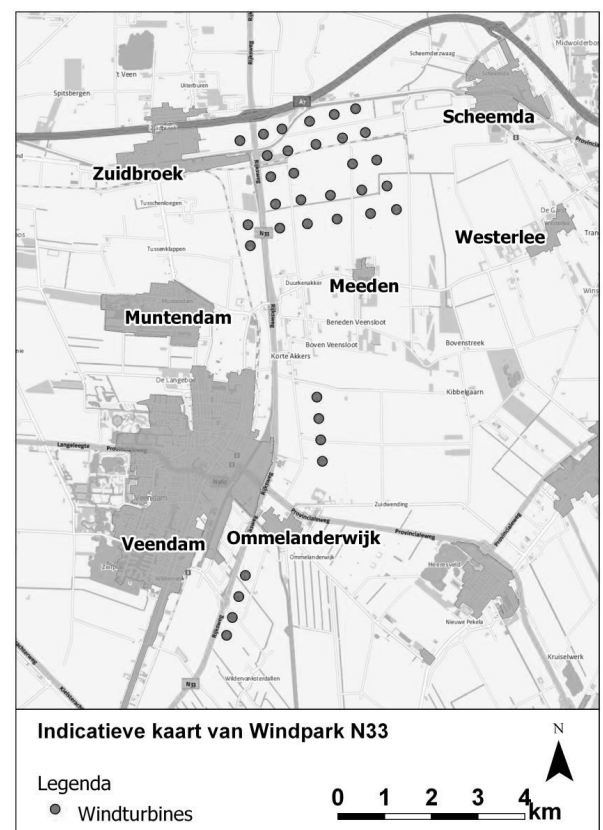
- Bewoners betrokken gemeenten
- Stichting Platform Tegenwind N33
- Bedrijven

Initiatiefnemers

- YARD Energy, Blaaswind B.V., innogy Windpower Netherlands B.V.

Project

In 2010 geven enkele (vooral lokale) initiatiefnemers aan een windpark te willen bouwen langs de N33. De beoogde capaciteit van het windmolenpark is 120 Megawatt (MW). N33 is een van de elf gebieden die het Rijk in de Structuurvisie Windenergie op Land (2014) aanwijst als geschikt voor windmolenparken van minimaal 100 MW. Dit sluit aan bij het Provinciale OmgevingsPlan van de provincie Groningen (2009) waarin het ook als geschikt gebied staat aangewezen.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten fase 1, september 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatierегeling \(RCR\)](#).

Voorfase

21 oktober 2010

Aanmelding project als RCR-project.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

14 oktober 2011

Startnotitie ter inzage gelegd. In totaal 2.280 zienswijzen ontvangen, waarvan 78 uniek.

22 mei 2015

Aanvullende startnotitie ter inzage gelegd met zesde variant. In totaal 54 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

8 oktober 2015

Voorkeursalternatief vastgesteld door ministers van EZ en IenM.

Procedurefase: Formele besluiten

30 september 2016

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Oktober 2011

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 280 bezoekers.

April 2014

Aanname motie door Tweede Kamer om te onderzoeken gebied uit te breiden. Besluit tot uitbreiding door minister van EZ.

Juni 2015

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. In totaal 115 bezoekers. Derde avond wordt afgelast na een bezetting van het dorps huis door tegenstanders van het windpark.

24 juni 2015

Bezoek minister van EZ aan gebied, gesprekken met bewoners en bestuurders.

10 november 2015

Benoeming gebiedscoördinator door minister van EZ, in overleg met betrokken gemeenten en provincie.

4 februari 2016

Publicatie verkenningsrapport door gebiedscoördinator.

7 juli 2016

Beëindiging inzet gebiedscoördinator door minister van EZ. Gemeenten en initiatiefnemers nemen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het gebiedsproces.

Oktober 2016

Twee informatiemarkten voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Beroepsfase

2017/2018

Bij beroep uitspraak Raad van State.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Ben Schoon, projectleider EZ

“Uit onze gesprekken aan de keukentafel met omwonenden komen altijd vragen over geluid en slagschaduw naar voren. Om hiervan een reëel beeld te kunnen geven hebben we als initiatiefnemers een simulatie van het aan te leggen windpark ontwikkeld.”

Projecten regio Oost

- Aardgastransportleiding Bornerbroek-Epe 46
- Gasolieopslag Twente 48
- Hoogspanning Doetinchem-Wesel 380 kV 50

Aardgastransportleiding Bornebroek-Epe

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Gasleiding Bornebroek-Epe](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Almelo, Hof van Twente, Hengelo, Enschede
- Provincie: Overijssel
- Waterschap: Regge en Dinkel

Belanghebbenden

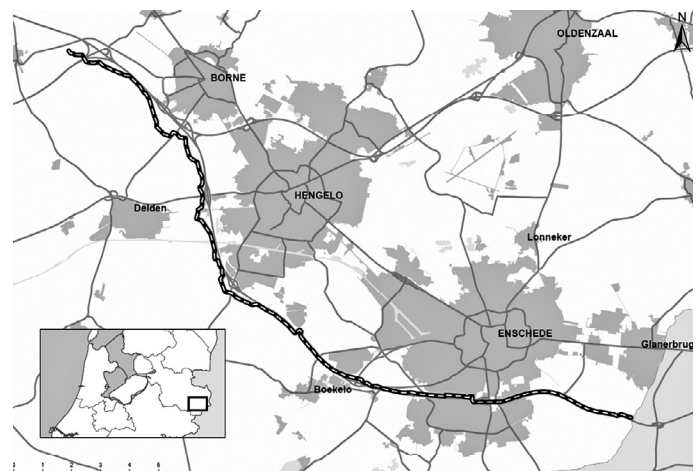
- Grondeigenaren
- Stichting Wijkraad Helmerhoek
- Eneco

Initiatiefnemers

- Gasunie

Project

In 2010 wilde gasleverancier Eneco de nieuwe gasopslag in het Duitse Epe aansluiten op het Nederlandse gastransportnetwerk. Daarop legde gastransporteur Gasunie twee in elkaars verlengde gasleidingen aan vanaf Almelo via Enschede naar Epe. Deze leidingen zijn in gebruik sinds 2011.

Bron: kennisgeving besluiten, april 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatierегeling](#) (RCR).

Procedurefase: Formele besluiten

Februari - juli 2010

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan ontwerpbesluiten en milieueffectrapport. Vijf zienswijzen ontvangen.

Definitieve [besluiten](#) genomen.

Beroepsfase

16 februari 2011

Raad van State verklaart [beroep ongegrond](#).

Realisatiefase

2011

Gasleiding aangelegd.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Maart 2010

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Medewerker Gasunie

Item TV Oost

“We komen hier een aantal wegen en bijvoorbeeld ook een vijver tegen. Aanleggen van de gasleiding zoals we dat normaal doen zou hier veel overlast voor bewoners veroorzaken. Daarom is hier gekozen voor boren.”

Overig

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Bureau Energie­projecten:
[Aard­gas­trans­port­lei­ding Norg-Groningen \(NorgroN\)](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Beantwoording vragen over de olie­lek­kage uit opslag in Duitsland en de geplande opslag van diesel in zout­cavernes in Enschede](#)
| 03-06-2014

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Hengelo, Enschede
- Provincie: Overijssel
- Waterschap: Regge en Dinkel

Belanghebbenden

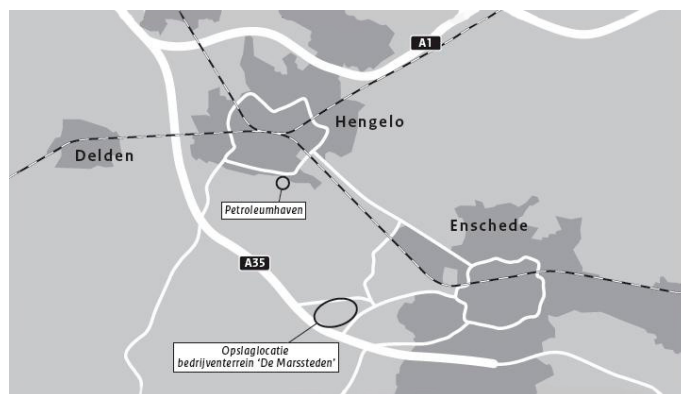
- Bewoners betrokken gemeenten, onder meer Buurtkring Usselo, Stichting Dorpsraad Boekelo
- Bedrijven industrieterrein De Marssteden
- Natuur en Milieu Overijssel
- Stichting Natuur- en Milieuraad
- Vereniging Behoud Tweekelo

Initiatiefnemers

- AkzoNobel
- Argos

Project

In 2015 namen AkzoNobel en Argos in Twente een nieuwe opslaglocatie in gebruik voor gasolie. De gasolie wordt opgeslagen in oude zoutholtes (cavernes) op industrieterrein De Marssteden in Enschede. Gasolie is een verzamelnaam voor olieproducten, voornamelijk diesel. Schepen voeren de gasolie naar de Petroleumhaven in Hengelo. Vervolgens gaat deze door transport per as naar de boorputten van de zoutcavernes. Daar wordt de gasolie de zoutcavernes in gepompt. Met dit project beogen de initiatiefnemers aan de vraag naar strategische/langdurige gasolieopslag te voldoen door hergebruik van bestaande cavernes. Het verversen van de gasolie gebeurt hooguit eens in de vijf jaar, hoogstwaarschijnlijk eens in de tien jaar.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

2 juli 2010

Startnotitie ter inzage gelegd. Zes zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Juni - december 2013

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Vijf zienswijzen ontvangen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

1 april 2014

[Uitspraak Raad van State](#), beroep niet ontvankelijk.

Realisatiefase

Oktober 2015

Opslaglocatie in gebruik genomen.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juli 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Juli 2013

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 27 bezoekers.

April – december 2014

Lekkage van olie in zoutcaverne in Epe (Duitsland) leidt tot nader risico-onderzoek. Expertmeeting met diverse stakeholders, onder andere Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

Januari 2015

Bezoek minister van EZ aan de opslaglocatie in Twente. Gesprekken minister met de burgemeesters van Enschede en Hengelo.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Hoogspanning Doetinchem - Wesel 380 kV

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Doetinchem – Wesel 380 kV](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Beantwoording Kamervragen over de 380 kV-hoogspanningslijn tussen Doetinchem en Wesel | 28-08-2015](#)
- [Kamerbrief Randstad 380 kV verbinding Haarlemmermeer Oost | 21-05-2013](#)
- [Kamerbrief Uitkoop en verkabeling en stand van zaken Doetinchem-Wesel | 14-03-2013](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Doetinchem
- Provincie: Gelderland
- Waterschap: Rijn en IJssel
- ProRail

Belanghebbenden

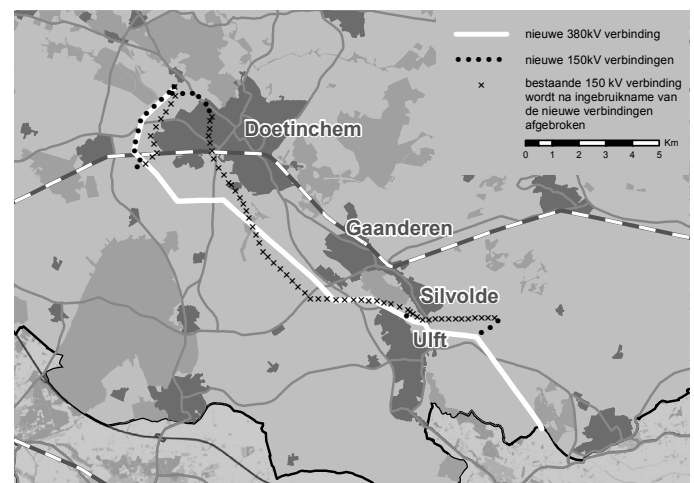
- Bewoners betrokken gemeenten, deels verenigd in Stichting 'Achterhoek voor 380 kV ondergronds'
- Agrariërs, vertegenwoordigd in de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO)

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil met het Duitse Amprion een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding aanleggen van Doetinchem naar Wesel. Dit tracé maakt meer uitwisseling van (duurzame) elektriciteit mogelijk, versterkt de leveringszekerheid en draagt bij aan integratie van de Europese elektriciteitsmarkt.

Bron: kennisgeving besluiten, januari 2013

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2006

Aankondiging TenneT intentie aanleg verbinding.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

10 september 2009

Startnotitie ter inzage gelegd. In totaal 1.609 zienswijzen ontvangen, waarvan 207 uniek.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

2012 - 2014

Drie achtereenvolgende jaren wordt een voorbereidingsbesluit genomen over het gebied van het voorkeursalternatief.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2014 – juni 2015

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. 137 zienswijzen ontvangen, waarvan 95 uniek.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

2015 - 2016

Besluiten fase 2, 3 en 4.

Beroepsfase

24 februari 2016

[Uitspraak](#) Raad van State op fase 1. Beroepen voor zover ontvankelijk ongegrond verklaard.

Geen beroep op fase 2. Beroep op fase 3 weer ingetrokken

Realisatiefase

April 2016

Start realisatiefase.

Eind 2017

Geplande ingebruikname.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Najaar 2009

Start informatievoorziening via [projectwebsite](#).

September 2009

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 220 bezoekers.

2010

Indiening door bewoners van WOB-verzoek over diverse onderzoeken.

September 2012

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerde. 260 bezoekers

Oktober 2014

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 224 bezoekers.

Aanbieden handtekeningen bewoners aan EZ.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Niels van Campen, projectleider EZ

“De stichting ‘Achterhoek voor 380 kV ondergronds’ verzamelde handtekeningen in de regio en bood deze aan het ministerie van EZ aan. EZ heeft persoonlijk contact gezocht met deze stichting en geluisterd naar hun zorgen en vragen. Daarop heeft EZ van 2012 tot 2014 uitgebreid onderzocht of aan de wens van de bewoners kan worden voldaan. Maar ondergronds aanleggen door landelijk gebied blijkt in deze situatie niet mogelijk. In stedelijk gebied bij Doetinchem komt wel acht kilometer ondergronds. De stichting blijft zich verzetten tegen het project, maar de dialoog blijft goed, zowel in persoon, via e-mail als via telefoon.”

Projecten regio Zuid

• 2e Kerncentrale Borssele	54
• Clauscentrale (modernisering)	56
• Hoogspanning Zuid-West 380 kV - oost	58
• Hoogspanningsstation Rilland	61
• Net op zee - Borssele	63
• Wind op zee - kavels I en II Borssele	65
• Wind op zee - kavels III, IV en V Borssele	67
• Windpark Krammer	69
• Zuid-West 380 kV - west	71

Tweede kerncentrale Borssele

1 november 2016

Energiecentrale

Stilgelegd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[zie kerncentrale Borssele](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Borsele, Vlissingen
- Provincie: Zeeland

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Stichting Laka
- Borssele 2, nee!
- Greenpeace

Initiatiefnemers

- Delta Energy B.V.
- Energy Resources Holding B.V.
(ERH, vanaf 2011 RWE/Essent)

Project

Twee initiatiefnemers geven in 2009 en 2010 onafhankelijk van elkaar aan dat ze een kerncentrale willen bouwen in Borssele met een vermogen groter dan 500 Megawatt (MW). Het gaat om Delta Energy B.V. en Energy Resources Holding BV (ERH, op 30 september 2011 overgenomen door RWE/Essent). In 2011 besluit het Rijk dat geen keuze wordt gemaakt voor een van deze initiatieven. De initiatiefnemers zien begin 2012 af van hun initiatieven, waarmee de procedure stopt.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Juni 2010

Startnotitie Delta vastgesteld.

April 2011

Startnotitie ERH (vanaf 2011 RWE) vastgesteld.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

2 December 2011

Startnotitie EZ over ruimtelijke inpassing ter inzage gelegd.
6.713 zienswijzen ontvangen, waarvan 388 uniek.

Januari 2012

Uitstel procedure bouw kerncentrale.

30 Januari 2012

Stillegging activiteiten door Rijk specifiek voor de initiatieven van Delta en RWE.

29 Maart 2012

De Commissie voor de milieueffectrapportage brengt [advies](#) uit.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

December 2011

Informatiebijeenkomst voor bewoners en andere geïnteresseerden.
18 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Modernisering Clauscentrale A

1 november 2016

Energiecentrale

Stilgelegd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Modernisering Clauscentrale A](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Maasgouw
- Provincie: Limburg
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

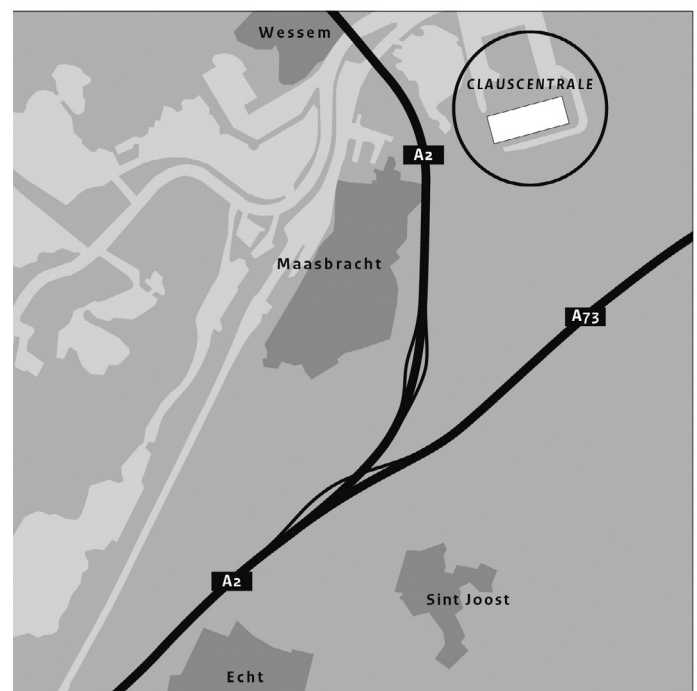
- Bewoners, buurtcomité Voortstraat
- Duitse en Belgische overheden, bewoners betrokken gemeenten

Initiatiefnemers

- Essent Energie Productie B.V. (EEP)

Project

Essent Energie Productie BV (EEP) gaf in 2010 aan de bestaande eenheid A van de Clauscentrale in Maasbracht (gemeente Maasgouw) te willen moderniseren tot een STEG-installatie (Stoom en Gasturbine). Hiermee neemt het vermogen toe van 640 naar 1.350 Megawatt (MW). De nieuwe installatie zal eenheid D worden genoemd.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten, november 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Medio 2010

Start regulier overleg tussen betrokken overheden en Essent.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

13 april 2012

Startnotitie ter inzage gelegd. Eén zienswijze ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

November 2015 - oktober 2016

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Vijf zienswijzen en reacties ontvangen.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

2016 - 2017

Bij beroep uitspraak Raad van State.

Realisatiefase

Realisatie wacht op de investeringsbeslissing van de initiatiefnemer.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

November 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 30 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Hoogspanning Zuid-West 380 kV oost (Rilland-Tilburg)

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Zuid-West 380 kV oost
\(Rilland-Tilburg\)](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Mogelijkheden van ondergrondse aanleg bij de nieuwe hoogspanningsverbindingen](#) | 02-12-2015

- [Kamerbrief over voortgang 380 kV project Zuid West - oost](#) | 26-10-2015
- [Brief van minister Kamp \(EZ\) aan de Tweede Kamer over de tracékeuze van de 380 kV hoogspanningsverbinding in West-Brabant](#) | 02-03-2015
- [Beantwoording Kamervragen over het hoogspanningsnet](#) | 12-05-2014

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen, Roosendaal, Halderberge, Moerdijk, Etten-Leur, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Breda, Gilze-Rijen, Dongen, Loon op Zand, Waalwijk, Tilburg, Reimerswaal, Tholen
- Provincies: Zeeland, Noord-Brabant
- Waterschappen: Brabantse Delta, de Dommel en Scheldestromen
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van Defensie

Belanghebbenden

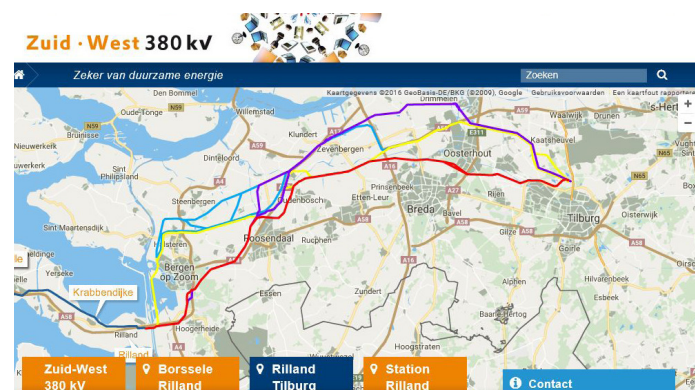
- Bewoners, deels georganiseerd in bewonerscomités
- Grondeigenaren
- Bedrijven
- Natuur- en milieuorganisaties, landbouworganisaties
- ProRail

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding aanleggen van het 150/380 kV-station van Borssele naar het 380 kV-station bij Tilburg. In april 2014 is dit project gesplitst in een westelijk deel (Borssele-Rilland) en een oostelijk deel (Rilland-Tilburg). De verbinding is nodig omdat het huidige net in Zeeland maximaal is belast. Hierdoor ontstaan risico's tijdens onderhoudswerkzaamheden. Bovendien is nu geen capaciteit beschikbaar het aansluiten van nieuwe energieleveranciers, zoals exploitanten van windparken op zee.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

22 mei 2009

Startnotitie ter inzage gelegd. 76 zienswijzen ontvangen, waarvan 66 uniek.

Start opstellen milieueffectrapportage.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Augustus 2011

Minister van EZ spreekt mede op basis van de milieueffectrapportage voorkeur uit voor een noordelijk tracé tussen Roosendaal/Borchwerf en Tilburg.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Augustus 2014

Minister van EZ wijzigt voorgenomen voorkeurstracé naar het zuidelijk alternatief tussen Roosendaal/Borchwerf en Tilburg.

December 2015

Minister van EZ besluit op basis van advies van onderzoeksbureau Deltares tot het actualiseren van het tracédocument, de milieueffectrapportage en het voorkeursalternatief.

Juni 2016

Minister van EZ besluit tot vrijgave van het tracédocument als basis voor de milieueffectrapportage en het voorkeursalternatief.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Mei - juni 2009

Drie informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 75 bezoekers.

Oktober 2009

Drie informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over het concepttracé. 300 bezoekers.

April - juni 2011

Vijf informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de voortgang. 595 bezoekers.

Juni 2012 - december 2013

Zeven informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de voorbereidingsbesluiten. 483 bezoekers.

April 2014

Project splitst in een deel oost en een deel west.

Augustus 2014

Gesprek minister EZ met regionale bestuurders over keuze tracé.

September 2014 – januari 2015

Zeven informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de tracéwijziging. 1.739 bezoekers.

Maart 2015

Minister van EZ stelt de regio in de gelegenheid om met alternatieven te komen. Haalbare alternatieven worden meegenomen in de procedure.

In 2015 organiseert EZ vier bijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden. 196 bezoekers.

Procedurefase: Formele besluiten

2017-2018

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten.
Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

Medio 2019

Naar verwachting uitspraak Raad van State.

Juni - juli 2016

TenneT organiseert vijf informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 890 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: BN/De Stem, 25 oktober 2016

“Waar actiecomité ‘380kV Halderberge’ zich in juli nog grote zorgen maakte over de inspraak rond de nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Rilland en Tilburg, is de groep nu voorzichtig positief gestemd.”

Hoogspanningsstation Rilland

1 november 2016

Hoogspanning

Realisatiefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Station Rilland](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Reimerswaal, Borsele, Kapelle
- Provincie: Zeeland
- Waterschap: Scheldestromen
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

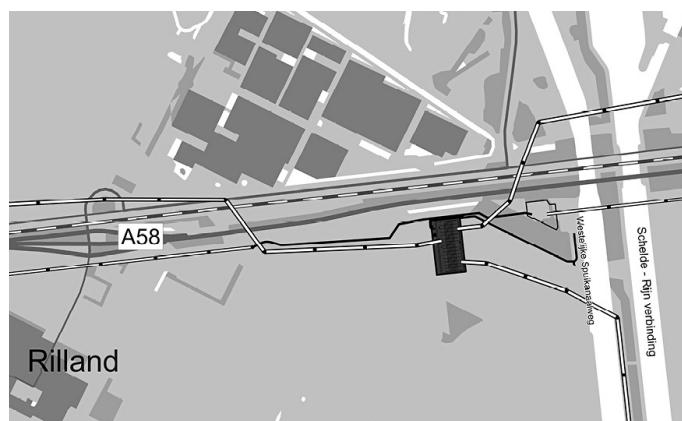
- Bewoners betrokken gemeenten
- Agrariërs, deels vertegenwoordigd door de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie en de Landbouw Vereniging Reijgersbergh
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties
- Leidingenstraat Nederland (LSNed)
- ProRail
- Overige kabel- en leidingeigenaren (Evides, Zebra, Zeeland Refinery, Gasunie)
- Windpark Scheldewind

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

Medio 2014 heeft de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, TenneT TSO BV, aangegeven een nieuw schakelbaar hoogspanningsstation te willen bouwen bij Rilland, met bijbehorende verbindingen en voorzieningen. Dit station is onder meer nodig om de transportcapaciteit tussen Nederland en België te vergroten en zo de elektriciteitsmarkten, in lijn met Europese doelstellingen, verder te integreren. Ook vergroot en versterkt station Rilland het effectief gebruik van de capaciteit op de drie verbindingen die bij het station samenkomen (naar Geertruidenberg, Borssele en Zandvliet) en lost het station een onderhoudsknelpunt op in het tracédeel naar Geertruidenberg.

Bron: kennisgeving besluiten, oktober 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

30 oktober 2014

Voornemen gepubliceerd, zonder inspraakronde.

Procedurefase: Formele besluiten

Juni - december 2015

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten.
Elf zienswijzen ontvangen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

1 juni 2016

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen ongegrond verklaard.

Realisatiefase

2017

Geplande start van de bouw.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Augustus 2014

Informatiebijeenkomst voor bewoners van acht huizen in de directe omgeving.

Juni 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
25 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Observaties evaluatie RCR-projecten, Andersson Elffers Felix (AEF)

“De vergunningsprocedure verliep soepel en de samenwerking tussen Rijk, lokale overheden en initiatiefnemer was goed. Door het losknippen van Rilland uit een groter geheel van procedures en besluiten kon dit deelplan relatief snel worden vastgesteld.”

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Net op zee Borssele](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Wind op zee | 05-07-2016](#)
- [Kamerbrief over Windparken op zee | 26-09-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Borsele, Vlissingen, Noord-Beveland, Middelburg, Veere
- Provincie: Zeeland
- Waterschap: Scheldestromen
- Veiligheidsregio: Zeeland
- Rijkswaterstaat
- Nederlandse ambassade België

Belanghebbenden

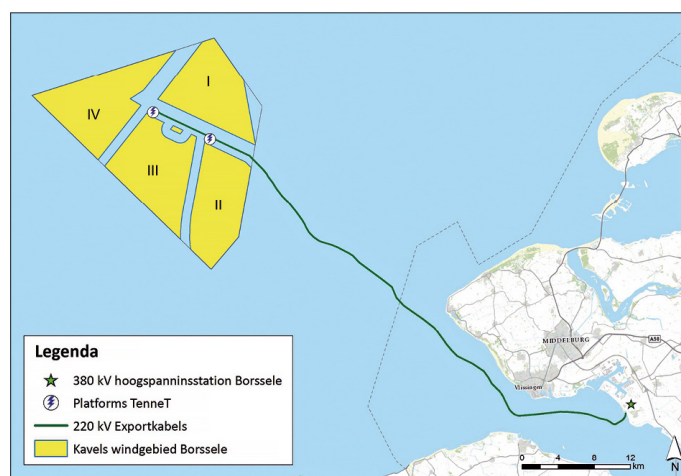
- Havens van Antwerpen en Gent
- Zeeland Seaports (havens van Terneuzen en Vlissingen)
- Vlaams Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- Gemeenschappelijke Nautische Autoriteit (GNA)
- Milieubeweging Zeeland
- Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (ZMf)
- Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC)

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

De landelijke netbeheerder TenneT TSO B.V. wil een elektriciteitsnet realiseren om de windmolens op zee van windenergiegebied Borssele te verbinden met het landelijke hoogspanningsnet. Het net bestaat uit twee platforms op zee, vier ondergrondse elektriciteitskabels van 220 kilovolt (kV) naar de kust, een ondergronds tracé op land en een nieuw hoogspanningsstation in Borssele. In dit station wordt de spanning omgezet van 220 kV naar 380 kV en aangesloten op het landelijk hoogspanningsnet. De totale capaciteit van de aansluiting is 1.400 Megawatt (MW).

Bron: kennisgeving besluiten, juli 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

13 maart 2015

Startnotitie ter inzage gelegd. 85 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Zomer 2015

Besluit voorkeursalternatief door ministers van EZ en IenM.

September 2015

Vorbereidingsbesluit ter inzage gelegd.

Procedurefase: Formele besluiten

Maart - juli 2016

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Twintig unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming over [inpassingsplan](#) en vergunningen.

Beroepsfase

2^e kwartaal 2017

Uitspraak Raad van State verwacht.

Realisatiefase

Medio 2018

Afhankelijk van uitspraak Raad van State: start bouw verbinding.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Maart 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 37 bezoekers.

Zomer 2015

Betrokkenen persoonlijk geïnformeerd over voorkeursalternatief per telefoon en via e-mail. De Vlaamse havens geïnformeerd via het Vlaams Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Najaar 2015

Aanpassingen tracé (zoals het dieper aanleggen van de verbinding) naar aanleiding van overleg met belanghebbenden.

April 2016

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. Zeven bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Anne-Marie Taxis, manager vergunningen TenneT

“Het RCR-traject van het project Net op zee Borssele heeft vanaf het begin onder hoge tijdsdruk gestaan om de doelstellingen uit het Energie-akkoord tijdig te halen. Bij het project waren veel stakeholders betrokken die op een positieve manier hebben samengewerkt. Dit heeft erin geresulteerd dat het hele RCR-traject vanaf NRD [startnotitie: Notitie Reikwijdte en Detailniveau] tot aan de definitieve besluiten in minder dan 1,5 jaar is uitgevoerd.”

Wind op zee - kavels I en II Borssele

1 november 2016

Windpark

Realisatiefase
Bevoegdheid minister van EZ
volgens de Wet windenergie
op zee

Bureau Energieprojecten:
[Wind op zee: kavels Borssele
I en II](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Wind op zee | 05-07-2016](#)
- [Kamerbrief over Windparken op zee
| 26-09-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Veere
- Provincie: Zeeland
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Aangrenzende Belgische windparken
(Belgian Offshore Platform)
- Vlaams Gewest
- Potentiële exploitanten van de windparken
/ Nederlandse WindEnergie Associatie
(NWEA)
- Bedrijven zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het
plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Visserijsector (inclusief sportvisserij)
- Recreatievaart

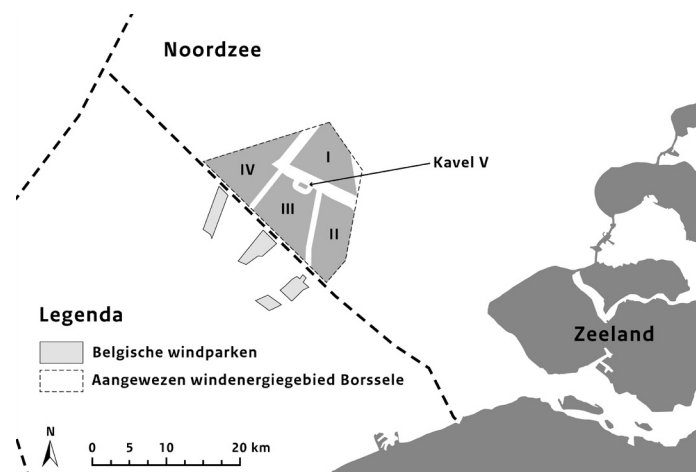
Initiatiefnemers

- Het Rijk

Project

Het Rijk heeft kavelbesluiten genomen voor twee windparken op zee. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. Beide kavels zijn ongeveer 350 Megawatt (MW) groot en liggen in het windenergiegebied Borssele, zoals aangewezen in het Nationaal Waterplan. Dit windenergiegebied ligt buiten de 12 mijlszone op meer dan 22 kilometer van de kust van Zeeland, tegen de grens met België en de daar gerealiseerde en geplande windparken.

Het betrof één besluit per windpark, waarvoor alleen het Rijk bevoegd was. Er was dus geen sprake van een rijkscoördinatie-regeling (RCR), maar de procedure verliep wel in lijn met die van de RCR. Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapportages (MER-en) opgesteld, om deze een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming.

Bron: kennisgeving besluiten, april 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling](#) (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

24 oktober 2014

Startnotitie ter inzage gelegd. Twaalf zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Augustus 2015 - mei 2016

Ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. 21 zienswijzen ontvangen.

Definitieve kavelbesluiten.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld tegen de kavelbesluiten.

Realisatiefase

Juli 2016

Toekenning tender aan het Deense Dong Energy.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

November 2014

Informatiebijeenkomst voor bewoners en andere geïnteresseerden. Dertien bezoekers.

Augustus 2015

Informatiebijeenkomst voor bewoners en andere geïnteresseerden. Tien bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Wind op zee - kavels III, IV en V Borssele

1 november 2016

Windpark

Realisatiefase
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:
[Wind op zee - Kavels Borssele III, IV en V](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Wind op zee | 05-07-2016](#)
- [Kamerbrief over Windparken op zee | 26-09-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: vooral Veere, Middelburg, Vlissingen, Borssele
- Provincie: Zeeland
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Belanghebbenden

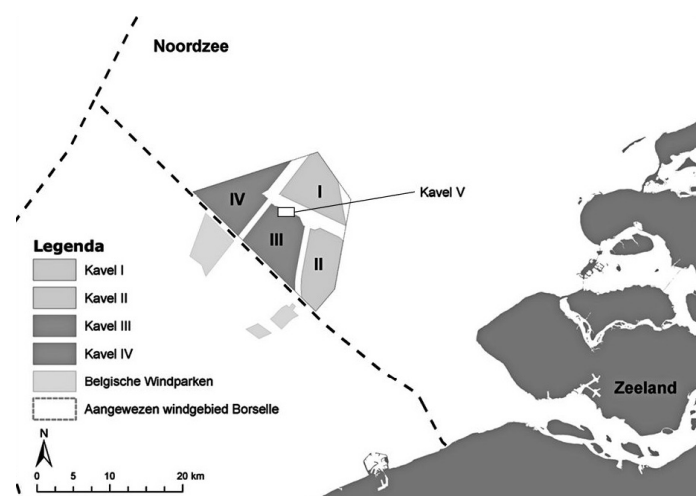
- Bewoners betrokken gemeenten
- Aangrenzende Belgische windparken
- Potentiële exploitanten van de windparken / Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA)
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het plangebied
- Natuur- en milieuorganisaties
- Visserijsector

Initiatiefnemers

- Het Rijk

Project

Het eerste Nationaal Waterplan (2009–2015) wijst het windenergiegebied Borssele voor de Zeeuwse kust aan als een van de vier gebieden voor nieuwe windparken op zee. Deze aanwijzing is in het huidige Nationaal Waterplan (2016–2021) gehandhaafd. Voor het windenergiegebied Borssele wil het Rijk kavelbesluiten nemen voor de kavels III, IV en V. Een kavelbesluit bevat de locatie en voorwaarden voor de bouw van een windpark. Het windenergiegebied Borssele ligt buiten de 12 mijlszone op meer dan 22 kilometer van de kust van Zeeland. Het gebied grenst aan de gerealiseerde en geplande windparken langs de Belgische kust. Kavel V is een zogenoemde 'innovatiekavel'. Het bestaat uit maximaal twee windmolens en ligt binnen de grenzen van kavel III. Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapporten (MER-en) opgesteld.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten fase 1, november 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling \(RCR\)](#).

Voorfase

April 2015

Vorbereiding startnotitie.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

12 juni 2015

Startnotitie ter inzage gelegd. Acht zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

December 2015 - april 2016

Ontwerpkavelbesluiten ter inzage gelegd. 40 unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve kavelbesluiten.

Beroepsfase

Geen beroepen bij de Raad van State ingesteld. Kavelbesluiten sinds 21 mei 2016 onherroepelijk.

Realisatiefase

15-29 september 2016

Tender kavels III en IV. Realisatie van de windparken op deze kavels zal gebeuren door de winnaar(s) van deze tender.

2018

Naar verwachting tender kavel V.

2020

Naar verwachting ingebruikname kavels III en IV.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Joris Wijnhoven, campagneleider Klimaat en energie,
Greenpeace

“Er wordt zorgvuldig onderzoek gedaan naar het effect van de windparken op vogels, vissen en zeezoogdieren, daar zijn we blij mee.”

Windpark

Realisatiefase
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land](#)
[131-03-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Krammer](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Schouwen-Duiveland, Goeree-Overflakkee, Tholen
- Provincies: Zeeland, Zuid-Holland
- Waterschap: Hollandse Delta
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

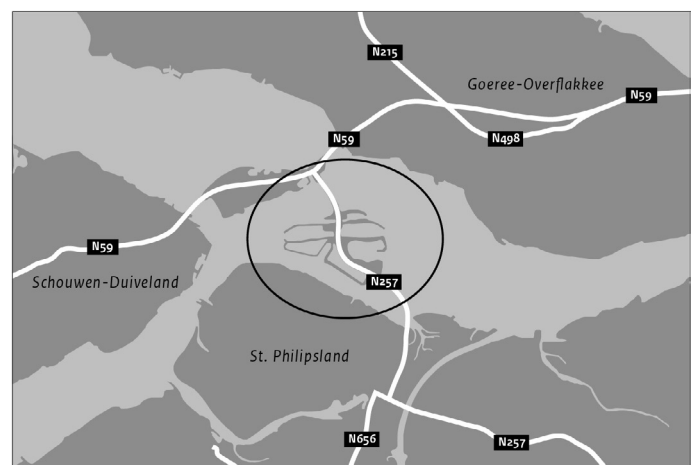
- Lokale ondernemers (recreatie en visserij)
- Grondeigenaren
- Natuur- en milieuorganisaties (Stichting het Zeeuws landschap, Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland)

Initiatiefnemers

- Coöperatie Deltawind, coöperatie Zeeuwind
- [Windpark Krammer](#)

Project

De initiatiefnemers Deltawind en Zeeuwind gaan een windpark realiseren (inclusief de daarbij behorende infrastructuur) op en rondom het Krammersluizencomplex in de provincie Zeeland. Het windpark zal bestaan uit 34 windmolens met een gezamenlijk vermogen van ruim 102 Megawatt (MW). Om dit project mogelijk te maken is het bestemmingsplan aangepast. Dat gebeurde via een inpassingsplan van de minister van Economische Zaken (EZ) en de minister van Infrastructuur en Milieu (IenM). Met 4.000 bij de coöperaties aangesloten leden is Windpark Krammer het grootste burgerinitiatief van Nederland. Het windpark zal 95% energie leveren aan AkzaNobel, DSM, Google en Philips. De overige 5% wordt naar alle waarschijnlijkheid in de regio aangeboden.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Juli 2010

Initiatiefnemers melden zich bij EZ voor toepassing RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

7 oktober 2011

Startnotitie ter inzage gelegd. 17 zienswijzen ontvangen, waarvan 13 uniek, en 5 reacties van de betrokken overheden.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2014 – april 2015

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. 16 unieke zienswijzen ontvangen en 2 reacties van betrokken overheden.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten ter inzage gelegd.

Beroepsfase

16 maart 2016

[Uitspraak Raad van State](#), inpassingsplan vernietigd met instandhouding van de rechtsgevolgen.

Realisatiefase

2015

Toekenning subsidie SDE+.

2016

Start bouw windpark. Naar verwachting in gebruik in 2019.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Rijkswaterstaat heeft op verzoek van EZ meegedacht over de mogelijkheden voor windmolens in het Krammersluizencomplex.

1 November 2011

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 100 bezoekers.

16 September 2014

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 75 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Zuid-West 380 kV west (Borssele-Rilland)

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Bureau Energieprojecten:

- [Zuid-West 380 kV west \(Borssele-Rilland\)](#)
- [Zuid-West 380 kV west](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV west | 11-04-2016](#)
- [Kamerbrief over voortgang 380 kV project](#)

[Zuid West - oost | 26-10-2015](#)

- [Brief van minister Kamp \(EZ\) aan de Tweede Kamer over de tracékeuze van de 380 kV hoogspanningsverbinding in West-Bra-bant | 03-02-2015](#)
- [Beantwoording Kamervragen over het hoogspanningsnet | 05-12-2014](#)
- [Kamerbrief Mogelijkheden van ondergrondse aanleg bij de nieuwe hoogspanningsverbindingen | 02-12-2015](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Borssele, Kapelle, Reimerswaal
- Provincie: Zeeland
- Waterschap: Scheldestromen
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

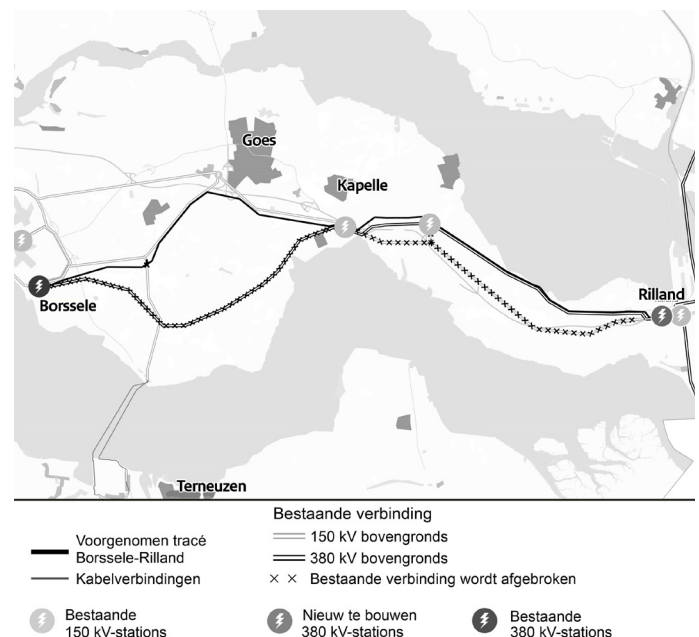
- Bewoners, deels georganiseerd in actie- en bewonerscomités en dorpsraden
- Grondeigenaren
- Bedrijven
- Natuur- en milieuorganisaties
- Landbouworganisaties
- Prorail

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding aanleggen van het 150/380 kV-station van Borssele naar het 380 kV-station bij Tilburg. In april 2014 is dit project gesplitst in een westelijk deel (Borssele-Rilland) en een oostelijk deel (Rilland-Tilburg). De verbinding is nodig omdat het huidige net in Zeeland maximaal is belast. Hierdoor ontstaan risico's tijdens onderhoudswerkzaamheden. Bovendien is nu geen capaciteit beschikbaar het aansluiten van nieuwe energieleveranciers, zoals exploitanten van windparken op zee.

Bron: kennisgeving besluiten, januari 2013

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

22 mei 2009

Startnotitie ter inzage gelegd. 76 zienswijzen ontvangen, waarvan 66 uniek.

Start opstellen milieueffectrapport.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Augustus 2011

Keuze voorgenomen tracé door de minister van EZ.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Mei 2009

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 75 bezoekers.

Oktober 2009

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over het concepttracé. 75 bezoekers.

April 2011

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over voortgang. 140 bezoekers.

Juni 2012 - augustus 2013

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de voorbereidingsbesluiten. 305 bezoekers.

Januari 2014

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de situatie bij Krabbendijke. 80 bezoekers.

Juli 2014

Twee informatieavonden naar aanleiding van het derde voorbereidingsbesluit. 195 bezoekers.

April 2014

Splitsing project in een westelijk en een oostelijk deel.

Maart 2015

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de situatie bij Krabbendijke. 94 bezoekers.

Maart 2016

Twee informatieavonden over de ontwerpbesluiten voor bewoners en andere geïnteresseerden. 135 bezoekers.

Procedurefase: Formele besluiten

4 maart 2016

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.
1.118 zienswijzen ontvangen, waarvan 154 uniek.

Medio 2017

Definitief inpassingsplan en overige besluiten.

Beroepsfase

Medio 2018

Naar verwachting uitspraak Raad van State.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: reactie EZ (12/13 april 2016) op de zienswijze van de provincie Zeeland en gemeenten Kapelle en Reimerswaal

“Om recht te doen aan uw zienswijze en aan het proces van totstandkoming van het voorkeurstracé dat daaraan vooraf is gegaan, hecht ik eraan te benadrukken dat in de periode tussen 2011 en 2016 veel overleg met bewoners, organisaties en bestuurders in Zeeland heeft plaatsgevonden. Daarbij zijn veel zaken en belangen (ook bestuurlijk) uitgebreid beschouwd en gewogen. Naar aanleiding daarvan hebben vele kleine en een aantal grotere aanpassingen plaatsgevonden, waarmee zo goed mogelijk tegemoet is gekomen aan de belangen en wensen van de regio.”

Projecten regio West

- Aansluiting windpark op zee - Luchterduinen 75
- CO2-opslag Barendrecht 77
- Diemen 34 warmtekrachtcentrale 79
- Elektriciteitscentrale Hemweg 9 81
- Elektriciteitsnet NOP 83
- Gasleiding Beverwijk-Wijngaarden 85
- Gasopslag Bergermeer 88
- Hoogspanning Diemen - Lelystad - Ens 380 kV 91
- Hoogspanning Randstad 380 kV - Noordring 93
- Hoogspanning Randstad 380 kV - Zuidring 96
- Hoogspanningsverbinding BritNed 99
- Net op zee - Hollandse Kust zuid 101
- ROAD-project 103
- Transformator- en schakelstation
Breukelen-Kortrijk 105
- Transformatorstation Bleiswijk 108
- Transformatorstation Oostzaan 110
- Transformatorstation Vijfhuizen 112
- Uitbreiding waterinjectie Zuid-Schermer 114
- Wind op zee - kavels I en II Hollandse
Kust (zuid) 116
- Windpark Noordoostpolder 118
- Windpark Wieringermeer 121
- Windpark Zeewolde 124
- Windpark Zuidlob 126
- WKC Tata Steel (voorheen Corus) 128

Aansluiting windpark op zee - Luchterduinen

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Wind op zee | 05-07-2016](#)
- [Kamerbrief over Windparken op zee | 26-09-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Aansluiting wind op zee - Luchterduinen](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Teylingen, Noordwijk, Noordwijkerhout
- Provincie: Zuid-Holland
- Waterschap: Hoogheemraadschap Rijnland

Belanghebbenden

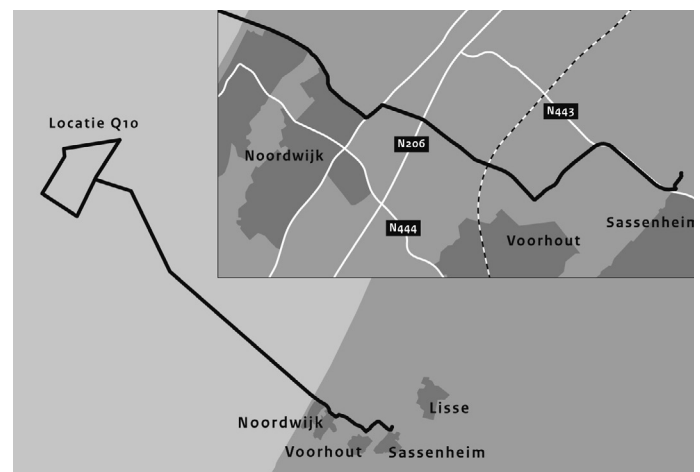
- Bewoners betrokken gemeenten
- Horeca
- ProRail

Initiatiefnemers

- Eneco

Project

Eneco heeft in 2015 ruim 23 kilometer uit de kust van Noordwijk een windpark gerealiseerd. Voor dit windpark was een aansluiting nodig op het landelijke hoogspanningsnet, via het schakel- en transformatorstation bij Sassenheim. Het inpassingsplan hiervoor is in 2012 ter inzage gelegd. Het windpark heeft een vermogen van maximaal 150 Megawatt (MW).

Bron: kennisgeving besluiten, november 2012

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Begin 2012

Start overleg met betrokken overheden.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

29 juni 2012

Beoordelingsbesluit milieueffectrapportage ter inzage gelegd.
657 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Augustus – november 2012

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Vier unieke zienswijzen ontvangen, waarvan één met 736 handtekeningen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

3 juli 2013

[Uitspraak](#) Raad van State: beroep niet ontvankelijk.

Realisatiefase

2015

Aansluiting en windpark operationeel.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Maart 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
100 bezoekers.

September 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
40 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Observaties evaluatie evaluatie RCR-projecten, Andersson Elffers Felix (AEF)

“Lokale overheden werkten mee. Met wensen van bewoners is veel rekening gehouden. De zorgen die bestonden over de straling van de kabel heeft Eneco, als initiatiefnemer, weggenomen door de kabel dieper aan te leggen dan strikt noodzakelijk.”

Overig

Stilgelegd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Afgeronde of stilgelegde projecten](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Barendrecht, Albrandswaard, Rotterdam, Zwijndrecht, Ridderkerk
- Provincie: Zuid-Holland
- Waterschap: Hollandse Delta
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

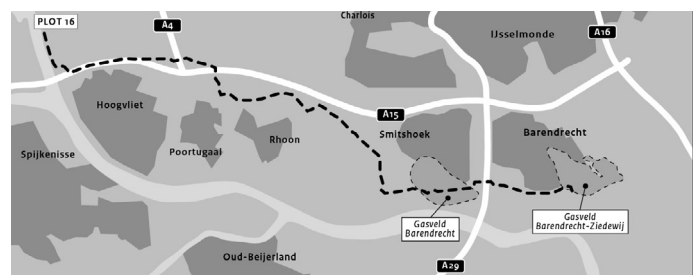
- Grondeigenaren
- Belangengroep 'CO₂ is Nee!'
- Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM)
- Havenbedrijf Rotterdam

Initiatiefnemers

- Shell Nederland Raffinaderij B.V.
- OCAP

Project

Shell en OCAP maakten in 2008 bekend afgevangen CO₂ op te willen slaan in twee gaswinningslocaties van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM). Deze CO₂ was een restproduct uit de olieraffinaderij van Shell in Pernis. Mede-initiatiefnemer OCAP zou daarvoor een CO₂-leiding aanleggen door Rotterdam, Albrandswaard en Barendrecht. Het Rijk zag deze vorm van CO₂-opslag als een klimaatmaatregel en zocht hiervoor naar proefprojecten. In 2008 kreeg Shell subsidie voor het project. Nadat het project in 2009 onder de rijkscoördinatierегeling (RCR) viel, ging begin 2010 ook de Tweede Kamer akkoord. Het nieuwe kabinet stopte vervolgens eind 2010 met het project.

Bron: kennisgeving startnotitie, augustus 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2007

Inschrijving van Shell en OCAP op aanbesteding met een subsidie van IenM voor kleinschalig demonstratieproject voor ondergrondse CO₂-opvang.

Januari 2008

Startnotitie ter inzage gelegd door de provincie Zuid-Holland.

Maart 2009

Project komt onder RCR te vallen. Vanaf nu coördinatie van vergunningen door EZ.

Mei 2010

Motie over stopzetten Barendrecht-project verworpen in Tweede Kamer.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

23 augustus 2010

Notitie voornemen project ter inzage gelegd. 1.202 zienswijzen ontvangen, waarvan 139 uniek.

Realisatiefase

4 november 2010

Stopzetting project door minister van EZ.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van het project zijn IenM en EZ betrokken bij bijeenkomsten voor betrokkenen en geïnteresseerden, omdat het project de invulling zou kunnen zijn van het gezamenlijke Carbon Capture and Storage-beleid (CCS-beleid).

Februari 2009

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Maart 2009

Opening informatiecentrum (gefinancierd door EZ/IenM). Start communicatiewerkgroep van betrokken partijen (met uitzondering van 'CO₂ is Nee').

Maart 2009

Gesprek minister van EZ met gemeenteraad Barendrecht.

December 2009

Bezoek ministers van EZ en IenM aan Barendrecht.

September 2010

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Minister Verhagen, toenmalig minister EZ

Bron: NU.nl

“De vertraging van het CO₂-opslagproject met ruim drie jaar en het volledige gebrek aan lokaal draagvlak zijn de voornaamste redenen om te stoppen.”

Diemen 34 warmtekrachtcentrale

1 oktober 2016

Energiecentrale

Gerealiseerd
Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:

[Afgeronde en stilgelegde projecten](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Diemen
- Provincies: Noord-Holland, Utrecht
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Nederlandse Emissieautoriteit (NEa)
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

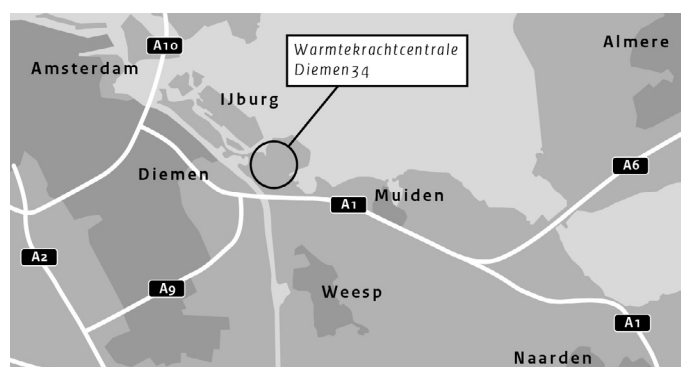
- Bewoners betrokken gemeente
- Grondeigenaren
- Natuurbeschermers

Initiatiefnemers

- Nuon Power Generation B.V.

Project

Nuon Power Generation B.V. heeft een gasgestookte warmtekrachtcentrale ontwikkeld op haar bestaande productielocatie in Diemen. Deze centrale wekt 435 Megawatt (MW) elektriciteit op en 260 MW warmte. Hiermee voorziet Nuon 750.000 huishoudens van elektriciteit en 25.000 huishoudens van warmte. De warmte gaat naar Almere via een transportleiding van 8,5 kilometer onder de bodem van het IJmeer. Voor de nieuwe eenheid werd een milieueffectrapport (MER) opgesteld en een passende beoordeling gedaan voor de vergunningsaanvraag van de natuurbeschermingswet. Na het advies van de Commissie voor het MER heeft de initiatiefnemer het MER aangevuld met informatie over de milieueffecten van koelwaterlozing.

Bron: kennisgeving besluiten fase 2, september 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

2 mei 2008

Startnotitie ter inzage gelegd. Drie zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Maart - juli 2010

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Twee zienswijzen ontvangen.
Definitieve besluiten.

Juli - November 2010

Besluiten fase 2.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld tegen de besluiten.

Realisatiefase

September 2012

Ingebruikname van warmtekrachtcentrale.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Maart 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
Zeven bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Elektriciteitscentrale Hemweg 9

1 november 2016

Energiecentrale

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Afgeronde of stilgelegde projecten](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Veere
- Gemeente: Zaanstad
- Provincie: Noord-Holland
- Nederlandse Emissieautoriteit (NEa)
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

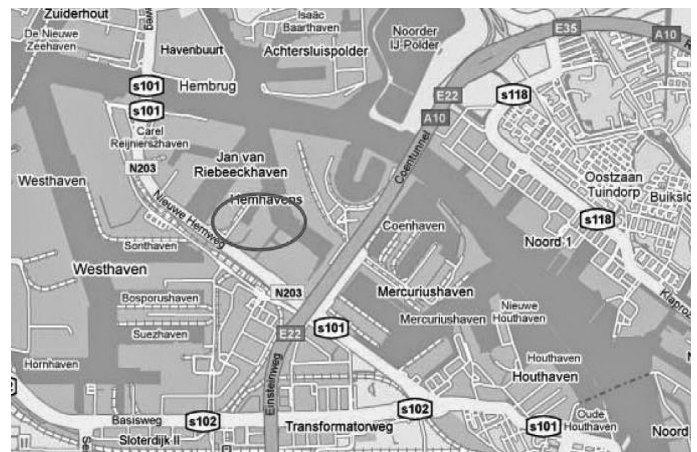
- Bewoners betrokken gemeente
- Grondeigenaren

Initiatiefnemers

- Nuon Power Generation B.V.

Project

In april 2010 besluit Nuon om de centrale van de Hemweg 7 te vervangen door een nieuwe stroom- en gascentrale (STEG-centrale). Dit type centrale brengt het meeste elektriciteit op (59%) en heeft, mede door de ingebouwde installatie om stikstofoxiden (NOx) af te vangen, zeer lage emissies. De centrale kan ook warmte leveren. Door de beperkte vraag naar warmte door de omgeving van de Hemweglocatie is dat nu niet nodig. Het maximaal elektrisch vermogen is 435 Megawatt (MW), goed om 750.000 huishoudens van elektriciteit te voorzien. Sinds eind 2012 is de nieuwe centrale in gebruik.

Bron: kennisgeving besluiten fase 2, augustus 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Formele besluiten

Juli - november 2009

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Eén zienswijze ontvangen.
Definitieve besluiten.

Juni - Oktober 2010

Besluiten fase 2.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld tegen de besluiten.

Realisatiefase

Eind 2012

Ingebruikname van de centrale (sluiting van de oude
Hemweg 7-centrale).

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Uitbreiding elektriciteitsnet Noordoostpolder

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Uitbreiding Elektriciteitsnet
Noordoostpolder](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Noordoostpolder
- Provincie: Flevoland
- Waterschap: Zuiderzeeland

Belanghebbenden

- Grondeigenaren, agrariërs

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

In de Noordoostpolder heeft TenneT TSO B.V, de landelijke netbeheerder, een extra netverbinding met bijbehorende nutsvoorzieningen aangelegd. De verbinding maakt het mogelijk windenergie vanuit het windpark Noordoostpolder naar het bestaande 380 kV-net te transporteren. De verbinding bestaat uit een 110 kV-schakelstation met ondergrondse kabels. De kabels lopen vanaf het schakelstation vlakbij de Westerveer- dijk naar Emmeloord en buigen vervolgens af naar Ens, waar ze worden aangesloten op het 380 kV-transformatorstation.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2010

TenneT meldt initiatief bij ministerie van Economische Zaken.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2010 – juni 2011

Ontwerp-inpassingsplan ter inzage gelegd.

Vijf zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming over [inpassingsplan](#).

Beroepsfase

14 december 2011

[Uitspraak Raad van State](#): beroepen ongegrond verklaard.

Realisatiefase

November 2014

Uitbreiding gerealiseerd.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

**Bron: Huis-aan-huisblad 'De Noordoostpolder',
14 december 2011**

“Twee agrarische bedrijven maakten bezwaar en stelden een alternatief tracé voor. Graven zou funest zijn voor hun aardappelteelt. De Raad wees het alternatieve tracé af. De minister [van Economische Zaken] heeft toegezegd dat de leiding deels geboord zal worden aangelegd, waardoor de bodemschade wordt beperkt.”

Gasleiding Beverwijk- Wijngaarden

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatieregeling

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:

[Gasleiding Beverwijk-
Wijngaarden](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Beverwijk, Zaanstad, Velsen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Kaag en Braassem, Rijnwoude, Zuidplas, Ouderkerk, Bergambacht, Nederlek en Molenwaard.
- Provincies: Zuid-Holland, Noord-Holland
- Hoogheemraadschappen: Rijnland, Schieland en Krimpenerwaard, Rivierenland, Hollands Noorderkwartier

Belanghebbenden

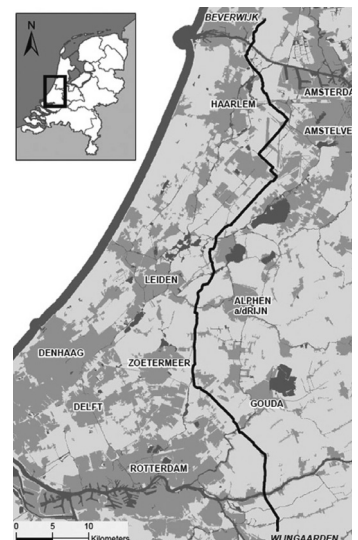
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren, vooral agrariërs
- Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO)
- Projectontwikkelaars
- Schiphol

Initiatiefnemers

- Gasunie

Project

N.V. Nederlandse Gasunie heeft een nieuwe aardgastransportleiding tussen Beverwijk en Wijngaarden aangelegd. Op dit project was de rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. De Gaswet verplicht Gasunie om het hoofdaardgastransportnet zodanig in te richten dat aan de vraag naar transportcapaciteit voor (hoogcalorisch) aardgas kan worden voldaan. De nieuwe leiding is, waar mogelijk, gebundeld aangelegd met bestaande leidingen van Gasunie. Het 90 km lange tracé is aangelegd tussen de compressorstations Beverwijk en Wijngaarden. Dit is een gebied met veel industriële activiteiten (onder meer Schiphol) en met vele woonkernen.

Bron: kennisgeving besluiten fase 1, november 2012

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

Voorjaar 2010

Aanmelding project bij EZ.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

12 november 2010

Startnotitie ter inzage gelegd.

10 juni 2011

Startnotitie opnieuw ter inzage gelegd, vanwege een wijziging in de procedure voor de milieueffectrapportage. 30 zienswijzen en reacties ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Mei - november 2012

Ontwerp-inpassingsplan, ontwerpbesluiten en milieueffectrapportage ter inzage gelegd.

September - november 2012

Ontwerpbesluiten fase 2 ter inzage gelegd. 40 zienswijzen en reacties ontvangen.

Gecombineerde definitieve besluitvorming: [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

19 juni 2013

[Uitspraak](#) Raad van State, beroepen op fase 1 en 2 ongegrond verklaard.

Procedurefase: Formele besluiten

2013

Besluiten fase 3.

Realisatiefase

Oktober 2014

Ingebruikname aardgastransportleiding.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

November - december 2010

Vijf informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 72 bezoekers.

Mei - juni 2012

Vijf informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 34 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkenen

Steven Zijlstra en Age Yska
Rijkscoördinatierегeling en omgevings-
management gastransportleiding
Beverwijk-Wijngaarden, Gasunie

“We zijn al vroeg gestart met voorlichtingsmarkten, want zeker in de Haarlemmermeer ging het om een moeilijk traject. Het is veelal ‘warme grond’, dat wil zeggen: grond waar meerdere belangen spelen. Niet alleen landbouw of veeteelt, maar ook grondposities voor nieuwbouw en bijvoorbeeld de aanleg van de Randstad 380kV-leiding. Al die belangen moet je dus goed in kaart hebben.

Rekening houden met de omgeving hebben we onder meer gedaan door ‘gestuurde boringen’ toe te passen. Zo konden we onder de Polderbaan van Schiphol door, terwijl de baan in gebruik bleef. Schiphol stond niet meteen te juichen, maar doordat we ruim van tevoren in gesprek zijn gegaan waren er geen belemmerende issues. Het was vooral een kwestie van verdere afstemming.”

Roderick Simons
Toenmalig interne projectcoördinatie
Gastransportleiding Beverwijk-
Wijngaarden, gemeente Zuidplas

“Bij een omvangrijk project als dit kom je niet onder de rijkscoördinatierегeling uit. We hadden er ook al ervaring mee door de aanleg van de hoogspanningsverbinding. Zeker vergeleken bij de verhalen van eertijds over de leidingaanleg onder de Hollandse IJssel, jarenlang alles een modderpoel, ging het nu heel soepel. Van de gestuurde boringen over langere afstand merk je bovengronds veel minder.

Er waren hier geen wijken met verontruste bewoners en er was ook geen tegenstand vanuit de milieubeweging. Wel hebben we de Belemmeringenwet privaatrecht moeten inzetten om het werk bij onwillige grondeigenaren te kunnen uitvoeren. Want de minister kan met de RCR een inpassingsplan vaststellen, de burgemeester kan het betreden van percelen regelen.”

Daan Aartsen
Toenmalig adviseur ondergrond voor Utility
Services Schiphol

“Toen duidelijk was dat de aanleg op het Schipholverrein met gestuurde boring zou plaatsvinden, hebben we het tracé bepaald en werd het verder een technische kwestie. Wel spannend overigens, want de lengte van de boring was uniek en ook het boren langs een bestaande gasleiding stelt de nodige eisen.

We hebben uiteindelijk ook geen last gehad van de werkzaamheden en konden het goed in de gaten houden. In mijn beleving liep het allemaal op rolletjes. Ik weet nog dat Gasunie er zelf promotie mee gemaakt heeft. Het was zelfs een journaalitem, als ik me goed herinner. Om te laten zien hoe ze met behulp van technische hoogstandjes rekening houden met de omgeving.”

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Gasopslag Bergermeer](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Alkmaar, Heiloo, Bergen, Schermer
- Provincie: Noord-Holland
- Waterschap: hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- ProRail
- Rijkswaterstaat (mede bevoegd gezag)

Belanghebbenden

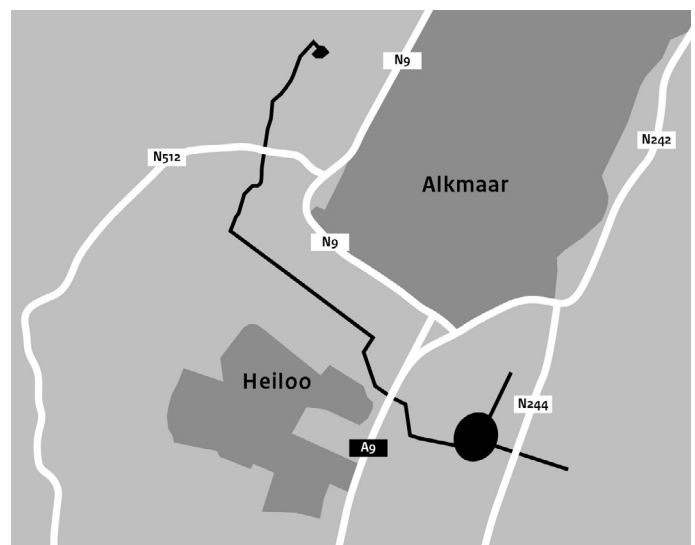
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven
- Actiegroepen, waaronder Gasalarm 2
- Natuur- en milieuorganisaties

Initiatiefnemers

- Taqa Energy B.V.

Project

In 2007 nam Taqa Energy B.V. het initiatief voor een ondergrondse gasopslag onder Bergermeer, ten westen van Alkmaar, in een leeg gasveld op een diepte van circa twee kilometer. Taqa Energy slaat er sinds 2014 gas op. Op dit project was de rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. De opslagcapaciteit komt overeen met de gemiddelde jaarlijkse gasbehoefte van 2,5 miljoen huishoudens. De gasopslag Bergermeer levert extra capaciteit bij pieken en draagt zo bij aan de leveringszekerheid van gas in Nederland.

Bron: kennisgeving besluiten fase 2, april 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

22 november 2007

Startnotitie ter inzage gelegd. Acht zienswijzen ontvangen.

15 januari 2009

Milieu-effectrapport ter inzage gelegd. 171 zienswijzen ontvangen, waarvan 60 uniek.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2010 – juli 2011

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten. 2.676 zienswijzen ontvangen, waarvan 242 uniek.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

December 2014 – juni 2015

Besluiten fase 2.

Beroepsfase

2 mei 2012

[Uitspraak](#) Raad van State op fase 1: beroepen zijn, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

Geen beroep ingesteld op besluiten fase 2.

Realisatiefase

2014

Gasopslag Bergermeer operationeel.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

31 augustus 2009

Minister van EZ bezoekt plangebied.

Oktober 2010

Twee informatieavonden voor omwonenden en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkenen

Interview Rick Lindhout (Ex)-woordvoerder actiegroep Gasalarm2

“Met een paar mensen uit de omgeving, waaronder twee natuurkundigen en een oud-architect, begonnen we Gasalarm. We hadden steun uit Groningen en de betrokken gemeenten waren ook tegen. Met de Bergense wethouders hebben we goed samengewerkt. Geen politieke spelletjes, als leeuwen hebben ze gevochten.

De gasopslag is nu in gebruik? Ik zou het niet weten. Ik volg het niet meer. Kijk, ik snap best het gewicht van handelsbelangen. En als er door vorige kabinetten al te veel toezeggingen waren gedaan om de opslag terug te kunnen draaien, minister Jacqueline Cramer van VROM heeft dat destijds in het openbaar gezegd, dan snap ik dat ook. Maar wees daar dan eerlijk over.”

Interview Jan Willem van Hoogstraten

Voormalig projectdirecteur gasopslag Bergermeer voor energieproducent TAQA en huidig directeur Energiebeheer Nederland (EBN)

“Met Gasalarm2 begon de angst voor bevingen een rol te spelen. Er waren tijdens de winning in 1994 en 2001 bevingen geweest. De schade was niet heel groot, maar vooral de beving van 2001 had indruk gemaakt in de omgeving. We zijn goed gaan kijken naar de risico's, hebben onderzoekers van internationale universiteiten betrokken en zijn vooral de dialoog aangegaan. We hebben veel tijd gestoken in de gemeenten. Ook met Bergen bleef het contact steeds respectvol en is de relatie nu goed.

De gasopslag functioneert, er is veel gedaan voor de inpassing en voor de weidevogels, we dragen bij aan een economische impuls met de energieregio, het hoofdkantoor van TAQA is naar Alkmaar gebracht en we zijn actief betrokken bij de omgeving met sponsoring via het onafhankelijke TAQA Cultuurfonds voor culturele initiatieven in de regio.”

Interview Corien Dijkstra Voormalig projectleider Gasopslag Bergermeer, gemeente Alkmaar

“Omwonenden, gemeenten en provincie waren tegen. Vanwege het milieu en de natuur, maar vooral uit angst voor bevingen. Wij zagen in het idee van de gasrotonde bovendien geen belang voor Nederland of Alkmaar en omgeving. De winning had de regio weinig opgeleverd en de werkgelegenheid die rond de opslag zou ontstaan werd ons inziens door TAQA overdreven.

Toen het project onder de Crisis- en Herstelwet kwam en de rijkscoördinatie-regeling (RCR) ging gelden, was er geen kans meer op succesvol procederen. Vanaf dat moment zijn we gaan onderhandelen over mogelijke bevingsschade voor omwonenden en economische schade aan het bedrijventerrein. Geen bewijslast voor bewoners was ons belangrijkste resultaat.”

Hoogspanning Diemen - Lelystad - Ens 380 kV

1 november 2016

Hoogspanning

Voorfase
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:

- [Diemen - Lelystad - Ens 380 kV](#)
- [Projectsite](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Lelystad, Dronten, Noordoostpolder
- Provincie: Flevoland

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren (waaronder Staatsbosbeheer)
- Natuurorganisaties
- Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO)

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil de bestaande hoogspanningsverbinding tussen Diemen, Lelystad en Ens (DIM-LLS-ENS 380 kV) verbeteren. Dit project is onderdeel van een programma van het ministerie van IenM voor het vergroten van de bereikbaarheid van drukke regio's. De bestaande hoogspanningsmasten worden versterkt, de geleiders vervangen en geschikt gemaakt voor een hogere transportcapaciteit. Door nieuwe technieken en materialen wordt het magnetische veld kleiner en het geluid minder.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2008

Startnotitie Noord-West 380 kV ter inzage, waarvan dit tracé deelgebied 4 is.

2014

Herziening project:

- deelgebied 1 afzonderlijk verder als Eemshaven Oudeschip-Vierverlaten 380 kV
- stopzetting deelgebieden 2 en 3 (Vierverlaten – Ens)
- wijziging scope Ens – Lelystad – Diemen (waarover dit projectsheet gaat). Aankondiging TenneT vergroting capaciteit hoogspanningsverbinding tussen Lelystad en Ens.

Procedurefase: Formele besluiten

Medio 2018

Ter inzagelegging ontwerpbesluiten.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

Medio 2018

Naar verwachting uitspraak Raad van State.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

TenneT TSO B.V.

“TenneT laat voor de MER [milieueffectrapportage] onderzoek doen tussen Diemen en Lelystad naar de opbouw van de grond, grondwaterstanden, cultuurtechnische aspecten en archeologie. Zo kunnen verstoringen worden geminimaliseerd en kan het land na de werkzaamheden weer in oorspronkelijke staat hersteld worden.”

Hoogspanning Randstad 380 kV - Noordring

1 november 2016

Hoogspanning

Procedurefase
Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Rijksoverheid
[Randstad 380 kV - Noordring](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Randstad 380 kV-hoogspanningsverbinding van Beverwijk naar Bleiswijk | 29-04-2011](#)
- [Kamerbrief Tracébesluit Randstad 380 kV hoogspanningsverbinding Haarlemmermeer | 19-04-2011](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Beverwijk, Velsen, Haarlemmerliede-Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Kaag en Braasem, Leiderdorp, Alphen aan de Rijn, Zuidplas en Lansingerland
- Provincies: Noord-Holland, Zuid-Holland
- Hoogheemraadschappen: Hollands Noorderkwartier, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard
- Recreatieschap Spaarnwoude (samenwerking tussen de provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Velsen voor het beheer van recreatiegebied Spaarnwoude)
- ProRail

Belanghebbenden

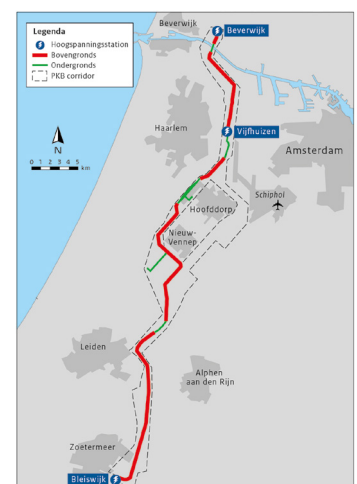
- Bewoners betrokken gemeenten, verenigd in diverse actiegroepen
- Schiphol
- Lokale natuurbescherming

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

Het westen van Nederland is zowel een grote en groeiende producent van elektriciteit (Velsen, Maasvlakte en tuinders) als een grote importeur van elektriciteit (via een kabel tussen Groot Brittannië en Nederland). Het is belangrijk om deze elektriciteit via een betrouwbaar transportnetwerk binnen Nederland en binnen Europa te kunnen vervoeren. Daarom legt de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V., een nieuwe hoogspanningsverbinding aan tussen Wieringen en Beverwijk: Randstad 380 kV. Deze verbinding resulteert in twee ringstructuren in het hoogspanningsnetwerk: de Zuidring en de Noordring. Deze waarborgen de elektriciteitsvoorziening in de randstad. De Zuidring tussen de hoogspanningsstations Wieringen en Bleiswijk is sinds 2013 in bedrijf. De Noordring tussen de hoogspanningsstations Bleiswijk en Beverwijk wordt nu aangelegd.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten fase 5, september 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

12 oktober 2007

Startnotitie ter inzage gelegd. 270 zienswijzen ontvangen, waarvan 149 uniek.

19 mei 2008

Aanvullende startnotitie ter inzage gelegd. 34 zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

December 2008

Voorkeurstracé vastgesteld.

April 2011

Nieuw besluit over voorkeurstracé.

9 juni 2011

Tweede Kamer besluit dat het ondergrondse deel van het tracé bij Hoofddorp komt, niet bij Nieuwe wetering.

Oktober 2011

Vaststelling definitieve tracé.

Procedurefase: Formele besluiten

Mei – november 2012

Ontwerp-inpassingsplan ontwerpbesluiten en milieueffect-rapportage ter inzage gelegd. 155 zienswijzen ontvangen, waarvan 140 uniek.

Definitieve [besluitvorming](#).

Beroepsfase

5 juni 2013

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen op fase 1 ongegrond.

Procedurefase: Formele besluiten

2013-2016

Besluiten fase 2 tot en met 5.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Oktober 2007

Vijf informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de startnotitie. 490 bezoekers.

Juni 2008

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden over de aanvullende startnotitie. 100 bezoekers.

Januari 2009

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de keuze voor het voorkeursalternatief. 375 bezoekers.

November en december 2009

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over het voorbereidingsbesluit. 260 bezoekers.

Januari – december 2011

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 440 bezoekers.

Mei – juni 2012

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden over de ontwerpbesluiten. 125 bezoekers.

Beroepsfase

5 maart 2014

[Uitspraak](#) Raad van State: beroep op fase 2 ongegrond.

25 november 2015

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen op fase 4 ongegrond.

Realisatiefase

2015

Start bouw.

2018

Naar verwachting in gebruikname.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Tennet, Facebookpagina Randstad 380 kV Noordring, september 2016

“Er wordt hard gewerkt in de omgeving van Vijfhuizen. Bij hoogspanningsstation Vijfhuizen is de boring onder de Kromme Spieringweg gestart, vordert de aanleg van de tijdelijke 150 kV-verbinding, worden de hoogspanningslijnen getrokken en doen we er alles aan om de veiligheid te waarborgen met duidelijke verkeers- en waarschuwingborden.”

Hoogspanning Randstad 380 kV - Zuidring

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Randstad 380 kV-Zuidring](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Westland, Midden-Delfland, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Zoetermeer, Lansingerland
- Provincie: Zuid-Holland
- Hoogheemraadschappen: Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard

Belanghebbenden

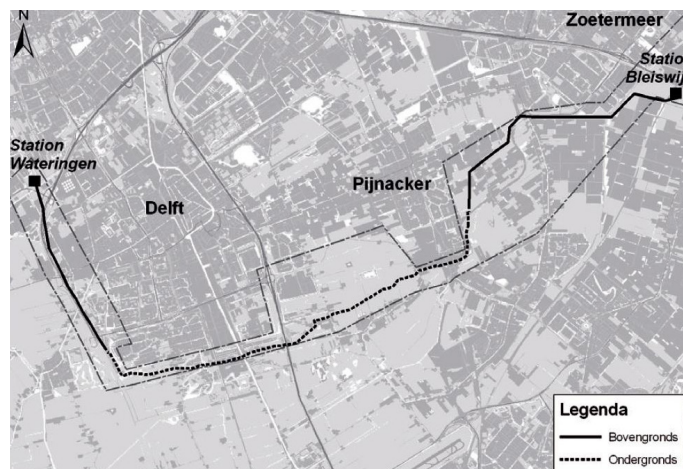
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren
- ProRail
- Nmi
- Gasunie
- Bedrijventerrein Aq
- Diverse actiecomités
- Diverse individuele partijen

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

Het westen van Nederland is zowel een grote en groeiende producent van elektriciteit (Velsen, Maasvlakte en tuinders) als een grote importeur van elektriciteit (via een kabel tussen Groot Brittannië en Nederland). Het is belangrijk om deze elektriciteit via een betrouwbaar transportnetwerk binnen Nederland en binnen Europa te kunnen vervoeren. Daarom legt beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, TenneT, een nieuwe hoogspanningsverbinding aan tussen Wateringen en Beverwijk: Randstad 380 kV. Deze verbinding resulteert in twee ringstructuren in het hoogspanningsnetwerk: de Zuidring en de Noordring. Deze waarborgen de elektriciteitsvoorziening in de randstad. De Zuidring tussen de hoogspanningsstations Wateringen en Bleiswijk is sinds 2013 in bedrijf.

Bron: kennisgeving besluiten fase 3, juli 2012

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

April 2007

Start regulier overleg tussen EZ en gemeenten.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

3 april 2007

Startnotitie ter inzage gelegd. 657 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

April - september 2009

Ontwerp-inpassingsplan ontwerpbesluiten en milieueffectrapportage ter inzage gelegd. 159 unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

29 december 2010

[Uitspraak](#) Raad van State: inpassingsplan vernietigd met instandhouding rechtsgevolgen.

Procedurefase: Formele besluiten

2010-2012

Besluiten fase 2 en 3.

19 oktober 2012

Inpassingsplan onherroepelijk, via reparatie van het inpassingsplan dat naar aanleiding van de eerdere uitspraak Raad van State van 29 december 2010 was vernietigd (met instandhouding rechtsgevolgen).

Realisatiefase

6 september 2013

Officiële opening Randstad 380 kV- Zuidring.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

April-mei 2007

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 640 bezoekers.

Juni 2008

Drie informatieavonden over de tracékeuze voor bewoners en andere geïnteresseerden. 240 bezoekers.

Mei 2009

Drie informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 240 bezoekers.

Mei 2010

Twee informatieavonden over fase 2 voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Mei 2012

Informatieavond over fase 3 voor bewoners en andere geïnteresseerden. 13 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkenen

Isidoor Hermans

Toenmalig projectleider TenneT
Randstad 380 kV Zuidring

“Het begon voor de omgeving te leven toen er een eerste ontwerp met daarop de 380 kV-verbinding lag: waar komt de verbinding bovengronds, waar staan de masten, waar liggen de magneetveldzones. Vooral de magneetvelden riepen weerstand op, maar er waren ook bezwaren tegen een verbinding door het laatste open landschap tussen Delft en Rotterdam. We hebben gekozen voor informatiemarkten met standjes op thema's en voor een 3D-model met een virtual reality presentatie, waarmee mensen konden zien wat het voor hun woning zou betekenen.

De informatiemarkten die we organiseerden voor betrokkenen waren gericht op het verstrekken van informatie en niet om mensen uit elkaar te spelen. Wij wilden met zoveel mogelijk mensen in gesprek, zonder 'wij tegen zij'-stemming. De actiegroep 'Delft zegt nee tegen bovengronds 380 kV' was goed geïnformeerd en heeft de politiek in Delft goed meegekregen. We hebben hun alternatieven, en die van anderen, steeds op hun merites beoordeeld. Toen we bij de 380 kV Noordring opnieuw moesten bepalen welke alternatieven wel of niet te onderzoeken, hebben we daar de bewoners eerder bij betrokken [informatieavonden].”

Lucas Meijer

Voorzitter 'Delft zegt 'nee' tegen bovengronds 380 kV'

“Het begon met een klein berichtje over een Rijksinpassingsplan voor een bovengrondse 380 kV-verbinding. Ik heb toen met mijn bovenbuurman een folder in elkaar gedraaid en we zijn gaan flyeren. Er kwamen snel meer mensen bij. Onze brief van 3 juli 2007 aan de beide Kamers, de provincies en gemeenten was het begin van het verzet.

De projectleiders van EZ boden een gewillig oor, maar het was alleen aanhoren. Al onze alternatieven en zienswijzen werden afgewezen. Het was te duur, technisch niet mogelijk of te risicovol. De gevaren van elektromagnetisme en fijnstof waren niet aangetoond, maar men wilde ook niet onderzoeken.

Wij hebben veel in beweging gebracht, maar ook geprobeerd om objectief in gesprek te blijven. Dat heeft geholpen.”

Hans van Engelenburg

Destijds projectleider 380 kV bij de gemeente Delft

“Wij werkten goed samen als ambtenaren van de betrokken gemeenten en de provincie. Regionale samenwerking moest voorkomen dat we elkaar de zwarte piet zouden toeschuiven. We trokken ook samen op met 'Delft zegt nee', vulden elkaar goed aan.

De relatie met EZ en TenneT was af en toe gespannen, maar altijd professioneel en correct. Minister Van der Hoeven [destijds minister Economische Zaken] zag kennelijk uiteindelijk de juistheid van onze argumenten. Het hele Midden-Delflandgebied is vrijgehouden en de 150 kV-verbinding door de stad is ondergronds gebracht. Wij en de actiegroepen waren heel blij met het resultaat.”

Hoogspanningsverbinding BritNed

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Afgeronde of stilgelegde projecten](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Rotterdam, Westvoorne
- Provincie: Zuid-Holland

Belanghebbenden

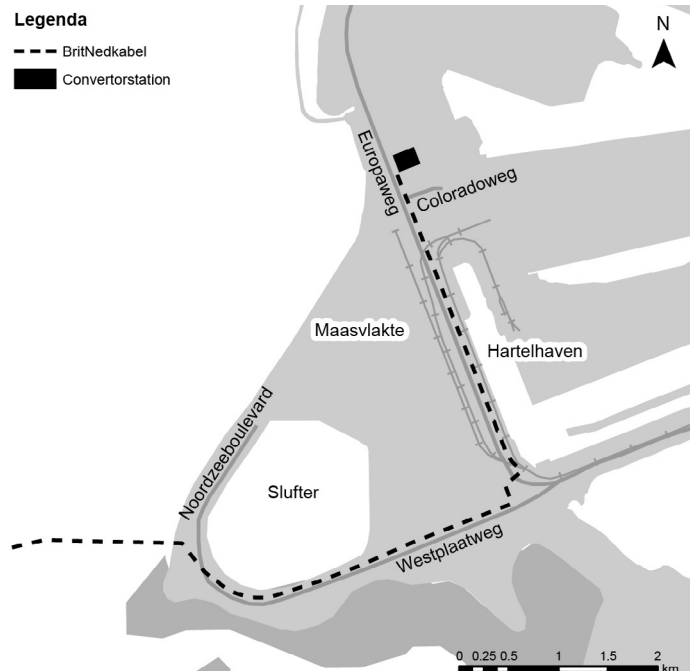
- Omliggende bedrijven
- Grondeigenaren

Initiatiefnemers

- BritNed Development Ltd

Project

BritNed heeft een ondergrondse hoogspanningsverbinding van 400 tot 500 kilovolt (kV) aangelegd tussen Groot-Brittannië en de Maasvlakte in Nederland. De kabel sluit aan op het nationale 380 kV-hoogspannings-net met een nieuw gebouwde convertorstation aan de Coloradoweg in Rotterdam.

Bron: kennisgeving besluiten fase 2, mei 2009

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling](#) (RCR).

Procedurefase: Formele besluiten

Juli 2008 - november 2008

Ter inzagelegging ontwerpbesluiten. Geen zienswijzen ontvangen.
Definitieve besluiten.

Maart - juli 2009

Besluiten fase 2.

Beroepsfase

Geen beroep ingesteld tegen de besluiten.

Realisatiefase

Mei 2011

Officiële opening van de verbinding.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Net op zee - Hollandse Kust (zuid)

1 november 2016

Hoogspanning

Voorfase
Rijkscoördinatierregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief Structuurvisie Windenergie op zee | 13-11-2015](#)

Bureau Energieprojecten:

- [Net op zee - Hollandse Kust \(zuid\)](#)
- [Projectenwebsite](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Den Haag, Westland, Midden-Delfland, Rotterdam
- Provincie: Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat
- Hoogheemraadschap van Delfland

Belanghebbenden

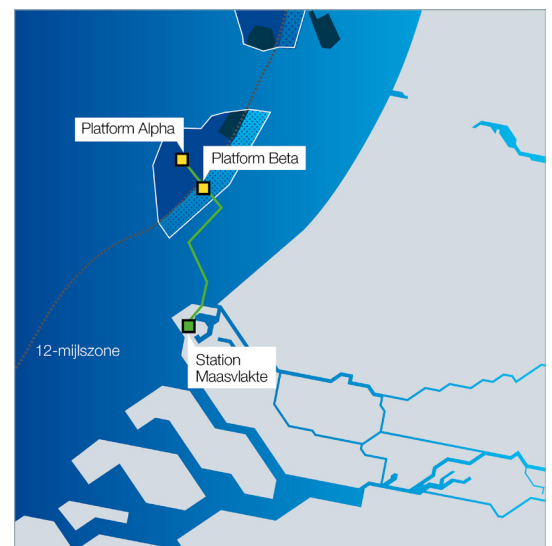
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bewonersgroepen en wijkcomités (waaronder de Bomenstichting, bedrijvenschap Hamaschpolder, de Commissie Loosduinen)
- Stichting de Noordzee, stichting Natuur en Milieu en lokale groene NGO's
- Havenbedrijf Rotterdam
- Bedrijven Maasvlakte
- Beheerders natuurgebieden
- Zandwinners, scheepvaart en visserij
- Drinkwaterbedrijf Dunea

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil een net op zee realiseren. Net op zee Hollandse Kust (zuid) maakt hiervan deel uit. Het verbindt de windturbines van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) met het landelijke hoogspanningsnet. Het net op zee Hollandse Kust (zuid) bestaat uit één of twee platformen op zee met elk twee onderzeese elektriciteitskabels van 220kV naar de kust, een kabeltrace op land, een transformatorstation op land om van 220 kV naar 380 kV te gaan en de aansluiting op een 380 kV hoogspanningsstation. De totale capaciteit van de aansluiting is bij twee platformen 1400 MW.

Bron: TenneT, oktober 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

29 januari 2016

Startnotitie ter inzage gelegd. 121 zienswijzen ontvangen, waarvan 103 uniek.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

1 juli 2016

Richtlijnen voor de milieueffectrapportage vastgesteld. Publicatie van het eerste deel van de milieueffectrapportage en een notitie over de afwegingen voor het voorkeursalternatief.

Najaar 2016

De ministers van EZ en IenM kiezen een voorkeursalternatief en leggen dit vast in een voorbereidingsbesluit.

Procedurefase: Formele besluiten

Medio 2017

Ontwerpbesluiten ter inzage.
Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

2017 - 2018

Uitspraak Raad van State: indien beroep.

Realisatiefase

2018-2022

Aanleg kabels op zee en op land, bouw transformatorstation en bouw platformen. In 2021 is platform Alpha operationeel en in 2022 platform Beta.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Eind 2015 – begin 2016

EZ is aanwezig bij bijeenkomsten voor belanghebbenden om de procedure toe te lichten en in gesprek te gaan met aanwezigen.

Februari 2016

Informatiebijeenkomst voor kustbewoners en andere geïnteresseerden, ook over de kavelbesluiten I en II van Hollandse Kust (zuid). 85 bezoekers.

Voorjaar 2016

Het project wordt proefproject voor de Omgevingswet, die in 2018 in werking treedt. Doel is ervaringen opdoen met het samenwerken met belanghebbenden. In deze fase gaat het vooral om het uitwisselen van informatie met andere overheden en belangenorganisaties, en het zoeken naar gezamenlijke oplossingen.

1 juli 2016

EZ vraagt advies aan alle betrokken overheden over het voorkeursalternatief.

Zomer 2016

EZ geeft met TenneT in diverse gemeenteraden een toelichting op project.

EZ en TenneT zijn aanwezig bij drie informatiebijeenkomsten voor bewoners en andere geïnteresseerden over de ontwerp-kavelbesluiten Hollandse Kust (zuid), met informatie over de netaansluiting.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Overig

Procedurefase
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over artikel 'Beter gas winnen dankzij CO2-opslag' | 15-12-2015](#)

Bureau Energieprojecten:
[ROAD-project](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Rotterdam, Hoek van Holland, Westvoorne
- Provincie: Zuid-Holland
- Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR) Milieudienst Rijnmond
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

- Maatschappelijke organisaties
- Bedrijven Maasvlakte
- Havenbedrijf Rotterdam

Initiatiefnemers

- ROAD (van toenmalig Uniper en ENGIE Energie)

Project

Het ROAD-project is gericht op CO₂-afvang, -transport en -opslag (CCS: carbon capture and storage) onder de Noordzee. ROAD staat voor Rotterdam Opslag en Afvang Demonstratieproject. Toenmalige initiatiefnemers Uniper en ENGIE Energie willen CO₂ van de Uniper elektriciteitscentrale Maasvlakte Power Plant 3 (MPP3) gedeeltelijk afvangen, comprimeren tot circa 80 bar en daarna via een ondergrondse buisleiding van ongeveer 6 kilometer transporteren naar een platform op de Maasvlakte. Vanaf dat platform zal de CO₂ ongeveer drie jaar lang onder de Noordzeebodem geïnjecteerd worden. Deze optie wordt momenteel op haalbaarheid onderzocht.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

24 september 2010

Eerste startnotitie ter inzage gelegd. Vier unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

December 2011

Ontwerp-inpassingsplan ontwerpbesluiten en milieueffectrapport ter inzage gelegd. Zeven unieke zienswijzen ontvangen.

Juli 2013

EZ verleent vergunning voor CO₂-afvang, -transport en -opslag, de eerste in zijn soort in Europa.

2014

Eerste locatie blijkt financieel niet haalbaar.

2015

Onderzoek naar nieuwe locatie.

Realisatiefase

2015

Nieuwe kolencentrale in werking (Maasvlakte Power Plant 3).

21 april 2016

Officiële opening nieuwe kolencentrale (MPP3).

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Oktober 2010

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Januari 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 9 bezoekers

December 2015 - maart 2016

Gesprekken tussen projectbureau ROAD en de gemeentes Hoek van Holland en Westvoorne over thema's als veiligheid en schadeafhandeling.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Transformator- en schakelstation Breukelen-Kortrijk

1 november 2016

Hoogspanning

Realisatiefase
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Transformator- en schakelstation Breukelen-Kortrijk](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Stichtse Vecht (voor de gemeentelijke samenvoeging gemeente Breukelen)
- Waterschappen: de Stichtse Rijnlanden, Amstel, Gooi en Vecht
- Provincie: Utrecht
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeente
- Stichting Behoud Veenweidegebied Kockengen
- ProRail

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

In 2009 heeft de landelijke netbeheerder TenneT TSO B.V. aangegeven een transformator- en schakelstation bij Breukelen te realiseren. Het station moest het landelijke 380 kV-hoogspanningsnet en het regionale 150 kV-net verbinden. Dit was nodig om in de provincies Utrecht, Gelderland en Flevoland elektriciteit te kunnen blijven leveren. Het station is nu aanbouw.

Bron: kennisgeving besluiten, juli 2014

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatieregeling \(RCR\)](#).

Voorfase

9 juni 2009

Project aangemeld voor RCR.

Zomer 2009

Start regulier overleg tussen betrokken overheden en TenneT.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

16 juni 2011

Kennisgeving voornemen project. Geen inspraakmogelijkheid.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

25 januari 2013

Vorbereidingsbesluit door ministers van EZ en IenM.

Procedurefase: Formele besluiten

September 2013 – augustus 2014

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.

Veertien zienswijzen ontvangen.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

25 februari 2015

[Uitspraak Raad van State](#), beroepen ongegrond verklaard.

Realisatiefase

Eind 2016

Naar verwachting realisatie.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juni 2011

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
80 bezoekers.

Zomer 2012

Organisatiebezoek aan een transformatorstation voor bewoners en andere geïnteresseerden.

2010 - 2013

Overleg met gemeenten Breukelen en Stichtse Vecht. Overleg met bewoners naar aanleiding van ingediende petitie.

Mei 2013

WOB-verzoek door bewoners. EZ verstrekt ruim 1.400 documenten (zomer 2013). Tweede WOB-verzoek door bewoners in 2014. EZ verstrekt ruim 150 documenten voor de periode mei 2013-2014.

Oktober 2013

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
65 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: VARnws.nl, Stichtse Vecht

“Veel mopperende automobilisten op social media, die zaterdagochtend op de A2 bij Breukelen in de file stonden, maar het transport van de transformator bestemd voor hoogspanningsstation Breukelen is goed en snel verlopen. In de vroege zondagochtend stond alles op zijn plaats op het bouwterrein langs de A2 bij Breukelen.”

Transformatorstation Bleiswijk

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:

[Afgeronde of stilgelegde projecten](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Zoetermeer, Lansingerland
- Provincie: Zuid-Holland
- Waterschap: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- Rijkswaterstaat
- ProRail

Belanghebbenden

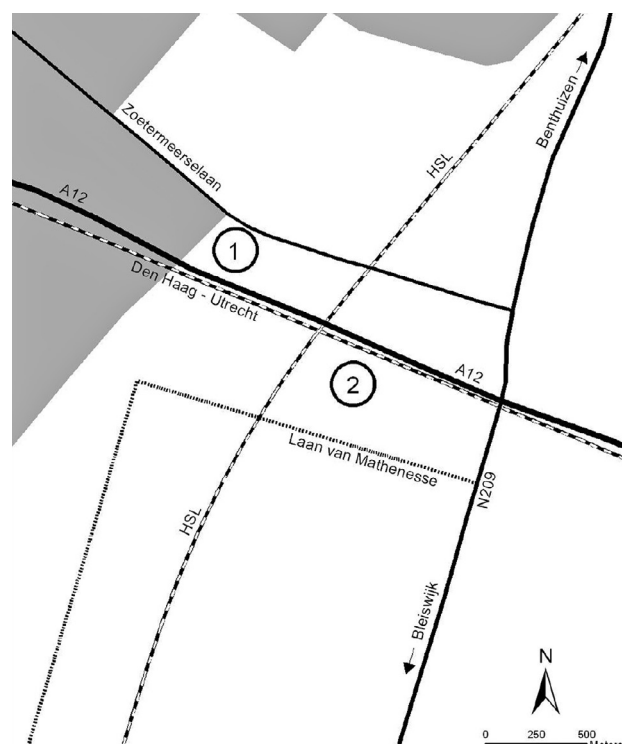
- Bewoners betrokken gemeenten
- Grondeigenaren

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

De landelijke netbeheerder TenneT TSO B.V. legt een nieuwe hoogspanningsverbinding aan: Randstad 380 kV, met een Noordring en een Zuidring. Om beide ringen te verbinden wilde TenneT in 2006 het bestaande hoogspanningsstation bij Zoetermeer uitbreiden. De gemeenten Zoetermeer en Lansingerland hadden bij deze locatie echter een vervoersknooppunt gepland. Daarom stelden de gemeenten voor een nieuw en groter hoogspanningsstation te bouwen op de nabijgelegen locatie Bleiswijk, aan de andere kant van zowel de A12 als de HSL.

Bron: kennisgeving besluiten, juli 2008

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

19 mei 2008

Startnotitie ter inzage gelegd. Drie unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

De procedures voor uitbreiding van hoogspanningsstation Zoetermeer en een nieuw hoogspanningsstation voor Bleiswijk zijn gelijktijdig doorlopen.

Procedurefase: Formele besluiten

April - juni 2008

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Drie unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluiten.

Beroepsfase

Augustus 2008

Beroep is na aanpassing tracé ingetrokken.

Realisatiefase

April 2009

Start bouw.

Begin 2012

Station in gebruik genomen.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Mei 2008

Informatieavond voor belanghebbenden en geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bron: Website TenneT

“Het hoogspanningsstation lag precies in het gebied waar de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland het vervoersknooppunt Bleizo willen realiseren. Door een overeenkomst tussen TenneT en de beide gemeenten, via de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo, is het hoogspanningsstation verplaatst van de noordkant naar de zuidkant van de A12.”

Transformatorstation Oostzaan

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie­regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Station Oostzaan](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Oostzaan
- Provincie: Noord-Holland

Belanghebbenden

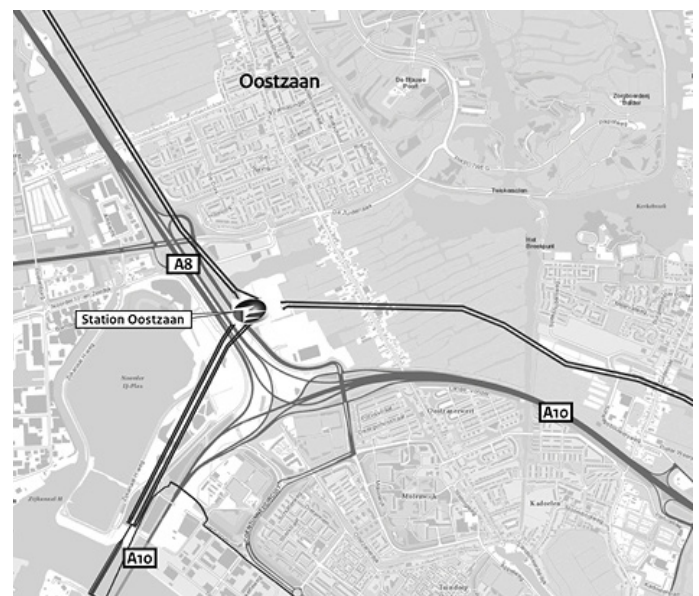
- Bewoners betrokken gemeente
- Bedrijven
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Rijkswaterstaat

Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

TenneT TSO B.V., de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, heeft in de tweede helft van 2013 het voornemen geuit om het transformatorstation van 150/380 kilovolt (kV) in Oostzaan uit te breiden. Deze uitbreiding is nodig voor de (gefaseerde) inbedrijfsname van de verbinding Randstad 380 kV Noordring. De uitbreiding is ook nodig om de verwachte groei van de markt­vraag naar aansluit- en transportcapaciteit voor windenergie vanuit zee op te vangen. De uitbreiding van het 150/380 kV-transformatorstation is inmiddels aan de oostkant van het huidige station Oostzaan gerealiseerd.

Bron: kennisgeving besluiten, april 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Formele besluiten

November 2014 - mei 2015

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.
Zeven zienswijzen ontvangen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Beroepsfase

16 september 2015

[Uitspraak](#) Raad van State: beroep ongegrond verklaard.

Realisatiefase

1 augustus 2016

Uitbreiding gerealiseerd.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Eerste helft 2014

Rondetafelgesprekken met bewoners.

Juni 2014

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 24 bezoekers.

December 2014

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
30 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Reactie op aankondiging rondleiding WAAR Webforum Hoogspanningsnet

“Fijn ook dat TenneT het experiment met een Facebookpagina nu in de productie-omgeving heeft gebracht. Dat maakt het heel wat makkelijker om de grotere projecten te kunnen volgen.”

Transformatorstation Vijfhuizen

1 november 2016

Hoogspanning

Gerealiseerd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Station Vijfhuizen](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Haarlemmermeer
- Provincie: Noord-Holland
- Hoogheemraadschap van Rijnland

Belanghebbenden

- Bewoners betrokken gemeenten, verenigd in Buurtvereniging Nieuwebrug/De Liede

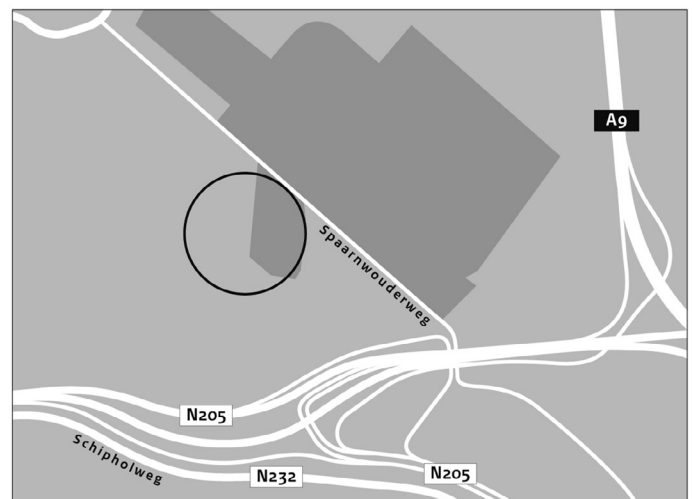
Initiatiefnemers

- TenneT TSO B.V.

Project

De beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V., werkt aan een nieuwe hoogspanningsverbinding van 380 kilovolt (kV) tussen Wateringen en Beverwijk: Randstad 380 kV. Op verschillende punten op het traject staan transformatorstations, die de elektriciteit van 380 kV naar 150 kV transformeren voor regionale distributie en die nodig zijn om stabiliteit op het elektriciteitsnet te garanderen.

Bij Vijfhuizen is een nieuw transformatorstation van 380/150 kV gebouwd, aan de westkant van het industrieterrein 'De Liede', naast het bestaande transformatorstation van 150/50/10 kV.

Bron: kennisgeving besluiten, september 2012

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatierегeling](#) (RCR).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

19 januari 2012

Publicatie voornemen (geen startnotitie ter inzage gelegd).

20 januari 2012

Vorbereidingsbesluit ter inzage gelegd (geen inspraakmogelijkheid).

Procedurefase: Formele besluiten

Juni – november 2012

Ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. 7 zienswijzen ontvangen.

Definitieve [besluitvorming](#).

Beroepsfase

5 juni 2013

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen ongegrond, voor zover ontvankelijk.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Juni 2012

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
10 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Uitbreiding waterinjectie Zuid-Schermer

1 november 2016

Gasinfrastructuur

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)

Bureau Energieprojecten:
[Waterinjectie Zuid-Schermer](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Schermer
- Waterschap: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Provincie: Noord-Holland

Belanghebbenden

- Grondeigenaren
- Land- en Tuinbouworganisatie (LTO)

Initiatiefnemers

- Taqa Onshore

Project

In 2014 wilde gasproducent Taqa Onshore B.V. de capaciteit voor opslag van productiewater uitbreiden in de velden Zuid-Schermer en Starnmeer. Taqa verwacht een toename van dit productiewater. De uitbreiding betreft in totaal 200 m³ per dag. Productiewater is van nature aanwezig in gasreservoirs en wordt afgescheiden van het geproduceerde aardgas. In dit water zitten van nature in de ondergrond aanwezige koolwaterstoffen, zouten en metalen. Dit vereist een milieuverantwoorde verwerking. Het vervoer van productiewater vanuit Bergen, Bergermeer en Alkmaar naar de locatie Zuid-Schermer gebeurt per tankwagons. In augustus 2014 verleende de minister van EZ een omgevingsvergunning voor het vergroten van de injectiecapaciteit voor productiewater op Zuid-Schermer en Starnmeer.

Bron: kennisgeving besluiten, augustus 2014

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling](#) (RCR).

Procedurefase: Formele besluiten

Juni 2014 - oktober 2014

Ter inzagelegging ontwerpbesluit. Zienswijze van Gemeente Schermer ontvangen.

Definitief besluit.

Beroepsfase

Oktober 2015

Beroep van Gemeente Schermer ingetrokken. Besluit onherroepelijk op 3 oktober 2014.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

10 juli 2014

EZ aanwezig (voor opvang vragen over de procedure) bij informatiebijeenkomst voor LTO-leden georganiseerd door Taqa.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Wind op zee – Kavels I en II Hollandse Kust (zuid)

1 november 2016

Windpark

Procedurefase
Bevoegdheid minister van EZ
volgens de Wet windenergie
op zee

Bureau Energieprojecten:
[Wind op zee – Kavels I en II
Hollandse Kust \(zuid\)](#)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief over Windparken op zee
126-09-2014](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: veertien kustgemeenten
- Provincies: Noord-Holland,
Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

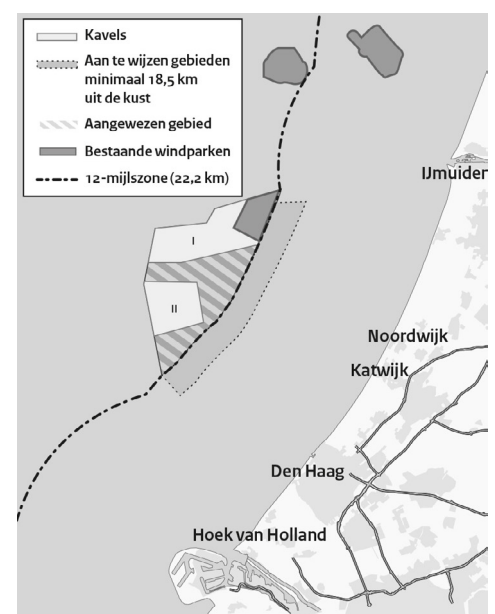
- Bewoners betrokken gemeenten
- Natuur- en milieuorganisaties
- Potentiële exploitanten van de windparken
/ Nederlandse WindEnergie Associatie
(NWEA)
- Bedrijven in zandwinning en mijnbouw
- Bedrijven met onderzeekabels in het
plangebied
- Visserijsector (inclusief sportvisserij)
- Recreatievaart

Initiatiefnemers

- Ministerie van Economische zaken (EZ)
- Ministerie van Infrastructuur en
Milieu (IenM)

Project

Het Rijk wil kavelbesluiten nemen voor twee windparken op zee in het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) zoals aangewezen in het Nationaal Waterplan. Een kavelbesluit geeft aan waar en onder welke voorwaarden een windpark mag worden gebouwd. De beoogde windparken zijn circa 350 Megawatt (MW) groot en liggen op meer dan 22,2 kilometer uit de kust naast het al gerealiseerde windpark Luchterduinen. Het betreft voor ieder windpark één besluit, waarvoor alleen het Rijk bevoegd was. Er is hier geen sprake van een rijkscoördinatie-regeling (RCR). De procedure verloopt wel in lijn met die van de RCR. Ter voorbereiding van de kavelbesluiten zijn milieueffectrapporten (MER-en) opgesteld, om deze effecten een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming. Via een subsidietender wordt bepaald wie de windparken mag aanleggen.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten, augustus 2016

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Publicatie voornemen project

29 januari 2016

Startnotitie ter inzage gelegd. 146 zienswijzen ontvangen, waarvan 120 uniek.

Procedurefase: Formele besluiten

Augustus 2016

Ter inzagelegging ontwerp kavelbesluiten.

Begin 2017

Definitieve kavelbesluiten.

Beroepsfase

2017

Bij beroep uitspraak Raad van State.

Realisatiefase

Afhankelijk van eventueel beroep: tender.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Februari 2016

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 132 bezoekers.

4 februari 2016

Gesprek tussen minister van EZ en bestuurders van de veertien kustgemeenten en de provincies Noord- en Zuid-Holland.

Augustus en september 2016

Drie informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Bert Wilbrink, projectleider EZ

“Tijdens informatieavonden hadden we laptops met visualisaties van hoe het zou worden. Zo kregen mensen een realistisch beeld, en werd de angst voor wat tegenstanders een ‘hekwerk’ noemen weggenomen.”

Windpark

Realisatiefase
Rijkscoördinatierregeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land](#)
[|31-03-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Noordoostpolder](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Noordoostpolder, Lemsterland (nu gemeente Friese Meren)
- Provincies: Flevoland, Friesland
- Waterschap: Zuiderzeeland

Belanghebbenden

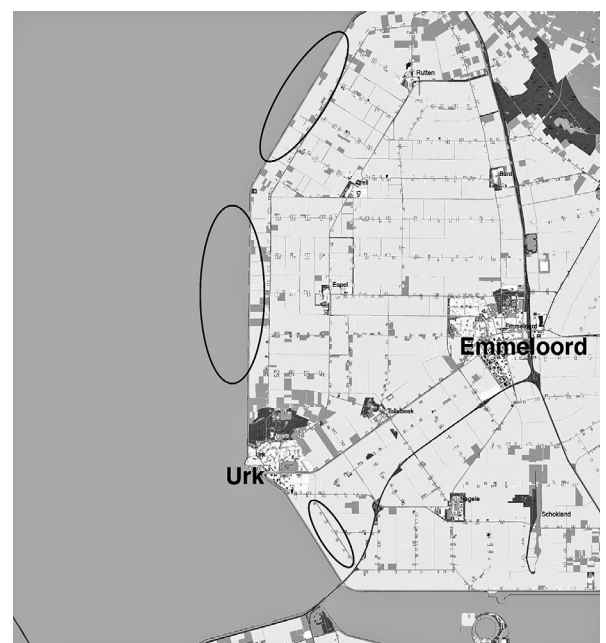
- Bewoners betrokken gemeenten
- Comité Urk Briest
- Stichting Erfgoed Urk
- Nationaal Kritisch Platform Windenergie
- Natuur- en milieuorganisaties
- Gemeente Urk

Initiatiefnemers

- Koepel Windenergie Noordoostpolder

Project

In 2003 namen enkele groepen agrariërs, verenigd in de Koepel Windenergie Noordoostpolder, het initiatief tot een windpark in de Noordoostpolder. De beoogde capaciteit van het windmolenpark was 450 Megawatt (MW). Aanleg is in lijn met het besluit van de gemeente Noordoostpolder om alleen nog langs de randen van de gemeente (de dijken) windmolens toe te staan.

Bron: kennisgeving besluiten fase 3, september 2012

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Procedurefase: Formele besluiten

Juni 2010 - september 2011

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten. In totaal 657 zienswijzen ontvangen, waarvan 90 uniek. Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

2011 - 2012

Besluiten 2e en 3e fase.

Beroepsfase

8 februari 2012

[Uitspraak](#) Raad van State op fase 1: zes besluiten vernietigd maar rechtsgevolgen in stand gelaten.

21 november 2012

[Uitspraak](#) Raad van State op fase 2: beroepen ongegrond verklaard voor zover ontvankelijk.

19 juni 2013

[Uitspraak](#) Raad van State op fase 3: beroepen ongegrond verklaard voor zover ontvankelijk.

Realisatiefase

21 juni 2016

Minister van EZ opent eerste deel: windpark Westermeerwind.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Mei 2010

Werkbezoek minister van EZ aan het gebied.

Juli en september 2010

Vier informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden.

September 2011

Twee informatieavonden voor bewoners en andere geïnteresseerden. 15 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkenen

Leen van Loosen

Voorzitter en woordvoerder van Comité Urk briest

“We hadden de plannen tegengehouden als dat kon, maar we waren ook bereid er het beste van te maken. Wij hadden mee willen praten over aantallen en afstanden, maar dat werd pertinent geweigerd. Ondanks toezeggingen van minister Maria van der Hoeven [Economische Zaken] zijn wij niet gehoord, hebben we geen invloed gekregen. Er is wel contact gebleven, maar alleen op een protesterende manier.

En nu? De Raad van State heeft geoordeeld dat alle procedures correct gevolgd zijn en heeft onze bezwaren verworpen. ‘Urk briest’ is nog wel actief, maar zal zichzelf waarschijnlijk opheffen. Het park is een feit, we zijn geen Don Quichot.”

Dirk Louter

Voormalig projectdirecteur Windpark NOP

“De actievoerders stelden als voorwaarde voor hun betrokkenheid dat het project als zodanig ter discussie moest kunnen staan. Ik had niet de ruimte om daarop in te gaan. Er was ruimte om te praten over het ‘hoe’ niet over ‘of’. Daarmee kon de polarisatie niet worden weggenomen. Die is gebleven tot aan de uitspraak van de Raad van State.

Ik kijk tevreden terug op dit project. Omgevingsmanagement hoeft niet mislukt te zijn als uiteindelijk niet iedereen mee wil doen. Er is een grootschalig, goed ingepast windpark en er is een economische impuls voor de regio. Op het laatst is, als tegemoetkoming aan de tegenstanders, nog een aantal turbines geschrapt.”

Janneke Wijnia-lemstra

Voormalig secretaris Koepel windenergie Noordoostpolder

“Toen het project onder de ministers Cramer en Van der Hoeven vlot werd getrokken, waren de plannen al ver uitgewerkt. Projectdirecteur Dirk Louter heeft veel gedaan aan communicatie met de omgeving, maar er kon toen al niet meer geschoven worden met aantallen of locaties. Er is wel contact met ‘Urk briest’ en andere tegenstanders geweest. Dat waren prima gesprekken, maar de standpunten lagen te ver uiteen.

De start van de Milieu Effect Rapportage in 2003-2004 was goed. De procedure nam wel veel meer tijd in beslag dan voorzien was. Achteraf kun je zeggen dat het daardoor te lang stil is gebleven rond het windpark. Wij hadden tussentijds af en toe een stand van zaken moeten geven.”

Windpark

Procedurefase
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

• [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Wieringermeer](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Hollands Kroon
- Provincie: Noord-Holland
- Waterschap: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Belanghebbenden

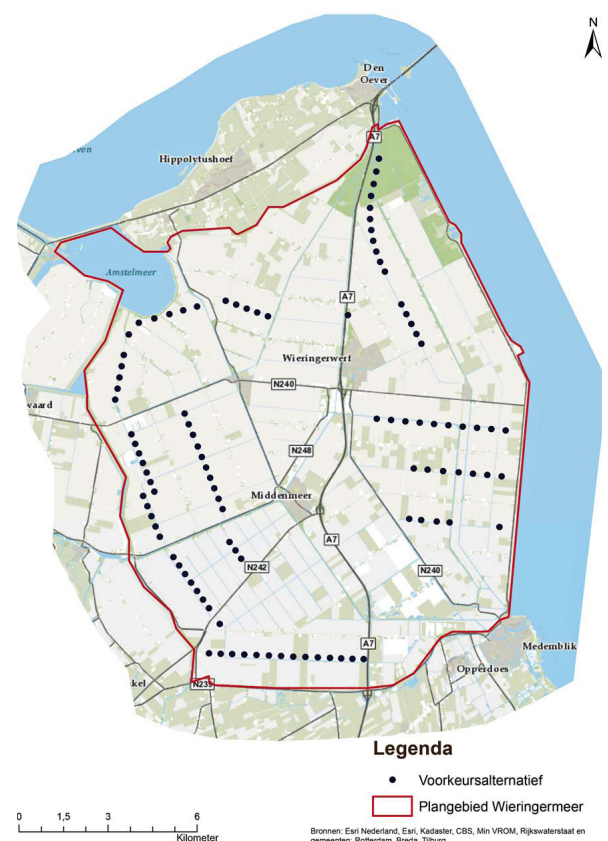
- Bewoners betrokken gemeenten
- Stichting Het Blauwe Hart
- Zweefvliegclub Den Helder
- Staatsbosbeheer

Initiatiefnemers

- Windkracht Wieringermeer (samenwerkingsverband van Windcollectief Wieringermeer, ECN en NUON)

Project

In 2013 nam Windkracht Wieringermeer het initiatief tot realisatie van een windpark van 300 tot 400 Megawatt (MW) in de Wieringermeer. Windkracht Wieringermeer is een samenwerkingsverband van Windcollectief Wieringermeer, Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en Nuon. Voorafgaand aan de RCR-aanvraag is veel aandacht besteed aan samenwerking tussen projectpartners en overheden. Bewoners zijn vroegtijdig betrokken met activiteiten als windweekenden. Het windpark vervangt losse windmolens uit het gebied en realiseert windmolens in lijnopstellingen. In combinatie met de uitbreiding van een bestaand testpark van ECN is de verwachting dat de energieproductie in totaal met 250-300 MW zal toenemen.

Bron: kennisgeving ontwerpbesluiten, mei 2015

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2011

Proces tot gemeentelijke structuurvisie.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

18 oktober 2013

Startnotitie ter inzage gelegd. 85 unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Voorkeursalternatief

Voorkeursalternatief door ministers van EZ en IenM overgenomen uit de gemeentelijke structuurvisie.

Procedurefase: Formele besluiten

December 2014 – mei 2015

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. 169 unieke zienswijzen ontvangen.

Definitief [inpassingsplan](#) en overige besluiten.

2015

Besluiten fase 2 en 3.

Beroepsfase

4 mei 2016

[Uitspraak](#) Raad van State over fase 1. Luchthavenbesluit van de Provincie Noord-Holland deels vernietigd.

[Uitspraak](#) Raad van State over fase 2. Flora- en faunawet ontheffing van EZ deels vernietigd

Realisatiefase

2017 – 2019

Geplande realisatie.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Oktober 2013

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 60 bezoekers.

December 2014

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden. 515 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Rob Rietveld, Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines

“Er is een gebiedsfonds van 125.000 euro per jaar afgesproken, daarnaast is er een regeling voor omwonenden van 430.000 euro per jaar. Een mooi bedrag, dankzij de omvang van het park en het geringe aantal omwonenden om het bedrag onder te verdelen. Je moet altijd twee sporen bewandelen: een actiegroep die het windpark probeert tegen te houden, maar ook een traject voor als dat niet lukt. Anders sta je aan het eind met lege handen.”

Windpark

Procedurefase
Rijkscoördinatie regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief Structuurvisie Wind op land | 31-03-2014](#)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Zeewolde](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Zeewolde, Almere
- Provincie: Flevoland

Belanghebbenden

- Aangrenzende gemeenten
- Bewoners betrokken gemeenten
- Bedrijven in betrokken gemeenten
- Natuur- en milieuorganisaties
- Rijksvastgoedbedrijf
- Projectontwikkelaars in Oosterwold

Initiatiefnemers

- Ontwikkelvereniging Zeewolde

Project

In 2015 meldt Ontwikkelvereniging Zeewolde een windpark te willen realiseren in het zuidelijk deel van Flevoland. Het windpark moet een omvang krijgen van 300 Megawatt (MW). Met het nieuwe windpark worden de oude molens vervangen. Hierdoor kan met minder windmolens meer duurzame energie worden geproduceerd. In plaats van de 220 bestaande windmolens in het plangebied bij Zeewolde biedt het nieuwe windpark ruimte aan 100 grotere, modernere windmolens.

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie-regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

29 mei 2015

Ondertekening intentieovereenkomst tussen initiatiefnemer, Provincie Flevoland, gemeente Zeewolde en ministeries van EZ en IenM.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

12 november 2015

Startnotitie ter inzage gelegd. Achttien unieke zienswijzen ontvangen.

Procedurefase: Formele besluiten

Medio 2017

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

Medio 2018

Naar verwachting uitspraak Raad van State.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Sinds 2015

Als onderdeel van de pilot 'Samenwerken aan energieprojecten' werkt de RVO samen met betrokken overheden en de initiatiefnemer aan een participatieplan voor bewoners. Onderdeel van dit plan is het opzetten van een windcoöperatie, waardoor bewoners mede-eigenaar kunnen worden van het windpark.

November 2015

Informatiemarkt georganiseerd samen met de Provincie, gemeenten en initiatiefnemer. 80 bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Gerben Dijksterhuis, verantwoordelijk wethouder Zeewolde

“Eigenlijk is het aan de initiatiefnemer, maar de betrokkenheid van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is hier wel cruciaal. Het gaat om 200 bewoners die niet allemaal hetzelfde belang hebben, maar wel elkaars burens zijn. Het is goed als er dan eens iemand anders komt luisteren: wat vind jij er nu precies van?”

Windpark

Gerealiseerd
Rijkscoördinatie-regeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bureau Energieprojecten:
[Windpark Zuidlob](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Zeewolde, Bunschoten en Eemnes, Almere
- Provincie: Flevoland
- Waterschap: Waterschap Zuiderzeeland

Belanghebbenden

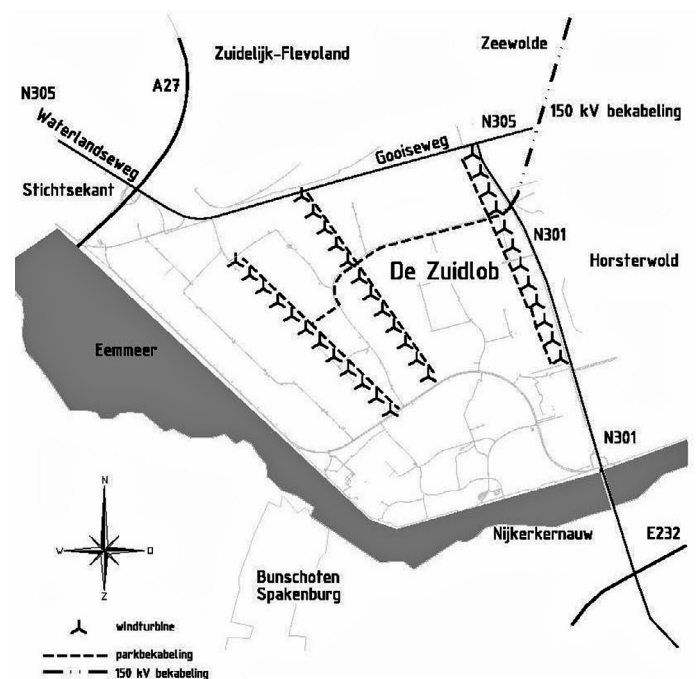
- Bewoners betrokken gemeenten
- Natuurorganisaties
- Eigenaren windmolens in het gebied

Initiatiefnemers

- Zuidlob Wind B.V.

Project

In een proces van enkele jaren hebben een aantal agrarische inwoners van de Zuidlob (gemeente Zeewolde) ideeën ontwikkeld voor windenergie in hun woongebied. Uiteindelijk kwamen ze uit op een windpark van 36 windmolens in drie lijnopstellingen. Dit park is gerealiseerd door Zuidlob Wind B.V., een samenwerking van deze agrarische inwoners (verenigd in windmolenvereniging de Zuidlob) en N.V. NUON Duurzame Energie. Prinses Beatrix opende windpark Zuidlob, bekend als windpark Alexia, in 2013. Het park bestaat uit 36 windmolens opgesteld in drie rijen, met een totaalvermogen van 108 Megawatt (MW).

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2009

Project valt door gewijzigde wetgeving onder RCR.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

12 juni 2009

Kennisgeving voornemen zonder inspraakprocedure.

Procedurefase: Formele besluiten

Augustus 2009 – juni 2010

Ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten ter inzage gelegd.
Negentien zienswijzen ontvangen, waarvan elf uniek.

[Definitief inpassingsplan](#) en overige besluiten.

Tussen medio 2010 en begin 2011: aanvullende besluiten.

Beroepsfase

24 september 2010

Uitspraak Raad van State, beroep op fase 1 niet ontvankelijk verklaard. Geen beroep op fase 2.

Realisatiefase

2013

Opening als Windpark Alexia door prinses Beatrix.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

September 2009

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.
Vijf bezoekers.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Terugblik betrokkene

Douwe Monsma, Voorzitter Windmolenvereniging Zuidlob

“Senter Novem, de voorganger van RVO, heeft in het voortraject veel betekend door een voorzitter te leveren die betrokken partijen tot afspraken heeft gebracht. Afspraken die zo goed mogelijk tegen bestuurswisselingen bestand zijn.”

WKC Tata Steel (voorheen Corus)

1 november 2016

Energiecentrales

Stilgelegd
Rijkscoördinatierегeling (RCR)

Verantwoordelijke ministeries

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Ministerie van Verkeer & Waterstaat (V&W)

Bureau Energieprojecten:
[WKC Tata Steel \(voorheen Corus\)](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeente: Velsen
- Provincie: Noord-Holland
- Rijkswaterstaat

Belanghebbenden

- Bewoners, verenigd in Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee
- Bewoners van appartementencomplex De Grote Burgemeester
- NUON
- Milieudienst IJmond, Milieufederatie Noord-Holland

Initiatiefnemers

- Tata Steel IJmuiden B.V.

Project

Tata Steel IJmuiden B.V. maakte in 2009 bekend een gasgestookte warmtekrachtcentrale (WKC) met een netto elektrisch vermogen van circa 525 Megawatt (MW) te willen bouwen op hun locatie in Velsen-Noord. De centrale zou bestaan uit drie ketel- en turbogeneratorinstallaties, die het bij de staalproductie vrijkomende productiegas zouden gebruiken om onnodige affakkeling van dit gas te voorkomen. Daarnaast bestond de mogelijkheid om aardgas bij te mengen. Dit zou leiden tot een schoner productieproces en tot efficiencyverbeteringen. De opgewekte elektriciteit was grotendeels bedoeld voor eigen gebruik van Tata Steel. In 2011 blies Tata Steel de plannen voor een eigen gascentrale af als gevolg van een herziening van de bedrijfsplannen.

Bron: kennisgeving besluiten, oktober 2010

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling \(RCR\)](#).

Voorfase

2009

Tata Steel maakt intentie bekend en start informatievoorziening via website.

Procedurefase: Formele besluiten

Juli – december 2010

Ontwerpbesluiten en milieueffectrapportage ter inzage gelegd.
10 unieke zienswijzen ontvangen.

Definitieve besluitvorming.

Beroepsfase

April 2011

Tata Steel besluit de [centrale niet te bouwen](#).

22 februari 2012

[Uitspraak](#) Raad van State: beroepen niet ontvankelijk verklaard.

Omgeving (activiteiten EZ)

Vanaf de aanvang van een project staat EZ in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZ op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Augustus 2010

Informatieavond voor bewoners en andere geïnteresseerden.

Bron

Ministerie van Economische Zaken, 1 november 2016

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken

Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

T 070 379 8911 (ma t/m vrij 9.00 – 21.00 uur)

Januari 2017